

Využití prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie ve Zlínském kraji

Bc. Dagmar Juhaňáková

Diplomová práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Dagmar JUHAŇÁKOVÁ**
Osobní číslo: **M09723**
Studijní program: **N 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**

Téma práce: **Využití prostředků ze strukturálních fondů EU ve Zlínském kraji**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Definujte cíle a metody práce.
- Provedte rešerši odborné literatury.
- Představte legislativní rámce tématu.

II. Praktická část

- Popište strukturální fondy Evropské unie jako nástroj kohezní politiky.
- Provedte analýzu čerpání vybraných operačních programů a regionálních operačních programů ve Zlínském kraji.
- Formulujte opatření pro zvýšení efektivity čerpání.

Závěr

Rozsah diplomové práce: cca 70
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

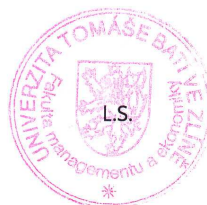
Seznam odborné literatury:

- [1] BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M. Strukturální politika Evropské unie. 1. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. 27 s. ISBN 978-80-7400-111-6.
[2] HRDÝ, M. Hodnocení ekonomické efektivity investičních projektů EU. 1. vyd. Praha: ASPI, 2006. 109 s. ISBN 80-7357-137-4.
[3] PAVLÁK, M. Lidské zdroje a fondy EU : Evropský sociální fond jako nástroj spolufinancování projektů v oblasti rozvoje lidských zdrojů. 1. vyd. Praha: ASPI, 2006. 36 s. ISBN 80-7357-139-0.

Vedoucí diplomové práce: RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: 28. března 2011
Termín odevzdání diplomové práce: 2. května 2011

Ve Zlíně dne 28. března 2011

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí:
  - bez omezení;
  - pouze prezenčně v rámci Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- na mou bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohou užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou/diplomovou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 2.5.2011

Dagmar Juhánková

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložil, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tato diplomová práce se zabývá využitím prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie ve Zlínském kraji. Práce je složena ze dvou částí, teoretické a praktické. V teoretické části jsou definovány cíle a metody práce, základní pojmy a legislativa v oblasti regionální a strukturální politiky Evropské unie včetně strukturálních fondů a jejich aplikace v prostředí České republiky. Praktická část obsahuje analýzu vybraných operačních programů a regionálního operačního programu, která na základě četných tabulek a grafů mapuje čerpání prostředků ze strukturálních fondů ve Zlínském kraji v těchto vybraných oblastech. Dále je v praktické části provedena SWOT analýza strukturálních fondů. Na základě výsledků provedených analýz jsou v závěru stanovena opatření, která by mohla vést k efektivnějšímu čerpání prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie jak ve Zlínském kraji tak na úrovni celé České republiky.

Klíčová slova: operační program, projekty, regionální a strukturální politika, strukturální fondy, SWOT analýza, Zlínský kraj

ABSTRACT

This thesis deals with the use of structural funds of the European Union in the Zlin Region. The work consists of two parts: theoretical and practical. In the theoretical part of the objectives and working methods, basic concepts and legislation in the field of regional and structural policy of the European Union, including the Structural Funds and their application in the Czech Republic. The practical part includes an analysis of selected operational programs and the Regional Operational Programme, which through numerous tables and charts, drawing maps of the Structural Funds in the Zlin Region in these selected areas. Furthermore, the practical is a SWOT analysis of the structural funds. Based on the results of the analysis are provided at the end of action, which could lead to more effective utilization of EU structural funds as in the Zlin Region and the level of the Czech Republic.

Keywords: Operational Program, Projects, Regional and Structural Policy, Structural Funds, SWOT Analysis, Zlin Region

Děkuji vedoucímu práce RNDr. Oldřichu Hájkovi Ph.D. za odbornou pomoc a připomínky při tvorbě diplomové práce.

Velký dík patří také mé rodině a všem mým blízkým za jejich podporu, ochotu a trpělivost během doby celého mého studia.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 CÍLE A METODY PRÁCE	13
1.1 CÍLE PRÁCE	13
1.2 METODY PRÁCE	13
1.2.1 LITERÁRNÍ REŠERŠE.....	13
1.2.2 ANALÝZA VĚCNÝCH SKUTEČNOSTÍ.....	14
1.2.3 ANALÝZA DOKUMENTŮ.....	14
1.2.4 KOMPARATIVNÍ ANALÝZA	1 Chyba! Záložka není definována.
1.2.5 SWOT ANALÝZA	16
2 REŠERŠE LITERATURY	17
3 REGIONÁLNÍ A STRUKTURÁLNÍ POLITIKA EVROPSKÉ UNIE	23
3.1 STRUKTURÁLNÍ FONDY EU	23
3.1.1 INSTITUCIONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ FONDŮ EU V ČESKÉ REPUBLICCE	25
3.2 PRINCIPY A CÍLE REGIONÁLNÍ A STRUKTURÁLNÍ POLITIKY EVROPSKÉ UNIE	26
3.2.1 PRINCIPY STRUKTURÁLNÍ POLITIKY	26
3.2.2 CÍLE REGIONÁLNÍ A STRUKTURÁLNÍ POLITIKY EU	28
3.3 PROGRAMOVÁNÍ A PROCEDURY REGIONÁLNÍ A STRUKTURÁLNÍ POLITIKY V EVROPSKÉ UNII	29
3.4 ÚZEMNÍ JEDNOTKY PRO REGIONÁLNÍ A STRUKTURÁLNÍ POLITIKU V EVROPSKÉ UNII	30
3.5 LEGISLATIVA V OBLASTI REGIONÁLNÍ A STRUKTURÁLNÍ POLITIKY EVROPSKÉ UNIE.....	31
II PRAKTICKÁ ČÁST	34
4 PROGRAMOVACÍ OBDOBÍ 2007 - 2013 CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.	
4.1 OPERAČNÍ PROGRAMY V OBDOBÍ 2007 – 2013.....	35 CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
4.2 SYSTÉM PŘIDĚLOVÁNÍ DOTACÍ.....	38
5 ANALÝZA ČERPÁNÍ VYBRANÝCH OP A ROP VE ZLÍNSKÉM KRAJI	40
5.1 ZLÍNSKÝ KRAJ	40
5.2 NÁRODNÍ ROZVOJOVÝ PLÁN.....	41
5.3 ANALÝZA ČERPÁNÍ OPŽP, OPD A ROP STŘEDNÍ MORAVA VE ZLÍNSKÉM KRAJI.....	43
5.3.1 OP ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	44
5.3.2 OP DOPRAVA	49

5.3.3	ROP STŘEDNÍ MORAVA	53
6	VÝSLEDKY ANALÝZY VYBRANÝCH OP A ROP A OPATŘENÍ K EFEKTIVNĚJŠÍMU ČERPÁNÍ ZE STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ EU.....	58
6.1	KLÍČOVÁ ZJIŠTĚNÍ ANALÝZY	58
6.1.1	NÁVRH OPATŘENÍ PRO ZVÝŠENÍ EFEKTIVITY ČERPÁNÍ VE VYBRANÝCH OP A ROP.....	61
6.2	SWOT ANALÝZA STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ EU	61
6.2.1	VÝSLEDKY SWOT ANALÝZY	63
	ZÁVĚR	65
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	67
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	70
	SEZNAM OBRÁZKŮ	72
	SEZNAM TABULEK.....	73

ÚVOD

V roce 2004 se Česká republika stala členem Evropské unie. Tímto krokem se jako právoplatný člen aktivně podílí na komunitárních politikách, pokrývajících celé spektrum činností Unie. Jednou z nich je také politika hospodářské a sociální soudržnosti (HSS), která je také nazývána jako regionální politika. Ta usiluje o úspěšnou konvergenci a trvale udržitelný růst všech regionů a členských zemí. K dosažení tohoto cíle byly zřízeny fondy Evropské unie, které jsou hlavním nástrojem realizace politiky hospodářské a sociální soudržnosti.

Díky své relativně nižší ekonomické vyspělosti se nyní Česká republika stala příjemcem pomoci a našemu státu se tak otevřely nové možnosti v podobě čerpání velkého objemu finančních prostředků z fondů Evropské unie. Po zkráceném programovém období, které proběhlo v letech 2004 – 2006 se nyní nacházíme v novém aktuálním programovém období, které započalo v roce 2007 a potrvá až do roku 2013. V tomto období má Česká republika jako celek i její jednotlivé kraje a regiony jedinečnou příležitost zlepšit si svou dosavadní situaci v rámci hospodářského a sociálního rozvoje s pomocí využití dotací nabízených z fondů Evropské unie.

Finanční podporu lze získat prostřednictvím vypracovaných projektů v rámci jednotlivých operačních programů, které byly schváleny Evropskou komisí. Pro Českou republiku v rámci aktuálního programového období bylo vyčleněno více než 700 mld. Kč.

Téma diplomové práce s názvem „Využití prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie ve Zlínském kraji“ jsem si zvolila proto, že mě problematika strukturálních fondů zajímá a také proto, že se již nacházíme za polovinou aktuálního programového období a je možné zjistit, jak tyto nabízené možnosti Česká republika, konkrétně mnou vybraný Zlínský kraj dosavadně využil. Zlínský kraj jsem si vybrala z toho důvodu, že zde žiji a proto problémy a nedostatky, se kterými se kraj potýká např. v oblasti dopravy, jsou mi známé a blízké a je i v mém zájmu, aby se tento kraj i do budoucna - také díky pomoci z Evropské unie - dále rozvíjel a nabízel tak atraktivní prostředí pro život, studium i práci.

Práce je rozdělena celkem do šesti kapitol, které se dále rozčleňují na jednotlivé podkapitoly. První kapitola popisuje cíle mé práce a použité metody k jejich dosažení. Druhá kapitola je věnována rešerši literatury, kde provádím hodnocení použitých monografických publikací. Třetí kapitola vymezuje základní pojmy a legislativu v oblasti regionální a strukturální politiky Evropské unie. Zde představuji jednotlivé strukturální fondy, jejich institucionální zabezpečení v České republice, principy a cíle regionální a strukturální politiky Evropské unie, programo-

vání a procedury této politiky a také územní jednotky vytvořené pro realizaci politiky HSS na území České republiky. V další podkapitole je navázáno legislativou upravující čerpání dotací z fondů EU v aktuálním programovacím období.

V úvodu praktické části své práce se prve zabývám aktuálním programovacím obdobím a představením operačních programů. V další, páté kapitole již provádím analýzu čerpání vybraných operačních programů a regionálního operačního programu Střední Morava ve Zlínském kraji. K doplnění této kapitoly uvádím také analýzu Národního rozvojového plánu, z něhož během vlastní analýzy programů čerpám mnoho potřebných informací. Pátá kapitola je tak nejrozsáhlejší částí mé diplomové práce a také zdrojem mnoha klíčových zjištění. V závěru mé práce - v poslední šesté kapitole shrnuji poznatky z provedené analýzy. Také provádím celkovou SWOT analýzu strukturálních fondů.

Cílem mé práce je na základě zjištěných informací formulovat opatření, která by mohla přispět k efektivnějšímu čerpání prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie a to nejen v Zlínském kraji, ale také na úrovni celé České republiky.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 CÍLE A METODY PRÁCE

V této kapitole představuji cíle, kterých chci během tvorby své diplomové práce dosáhnout. Dále se budu také věnovat metodám, jejichž prostřednictvím chci svých cílů dosáhnout a které během své práce budu využívat.

1.1 Cíle práce

Primárním cílem mé diplomové práce je provést analýzu čerpání vybraných OP a ROP ve Zlínském kraji a na základě této analýzy pak navrhnout opatření, které by mohly přispět ke zvýšení efektivity čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie ve Zlínském kraji.

Za účelem splnění tohoto cíle jsem si stanovila několik cílů dílčích. Tyto dílčí cíle jsou dle mého názoru nezbytné k dosažení vytyčeného cíle a také k dostatečnému zorientování se v dané problematice, což je nutné k co možná nejlepšímu splnění primárního cíle mé práce.

Prvním dílčím cílem jsem si stanovila prostudovat a vymezit základní skutečnosti a poznatky týkající se tématu diplomové práce. Této části je věnována zejména teoretická část o regionální a strukturální politice. V praktické části se pak zaměřuji na Zlínský kraj a strukturální fondy.

Druhým dílčím cílem je pomocí SWOT analýzy strukturálních fondů EU a analýzy čerpání vybraných OP a ROP ve Zlínském kraji získat přehled o dosavadním stavu čerpání z těchto strukturálních fondů. Na tomto základě pak pokračovat v návrhu opatření pro zefektivnění čerpání finančních prostředků a to jak ve Zlínském kraji tak v celé ČR.

1.2 Metody práce

V teoretické části budu využívat zejména metodu rešerše informačních zdrojů. V praktické části pak navážu metodou komparace, analýzy a SWOT analýzy.

1.2.1 Literární rešerše

Literární rešerše se nazývá text, jehož cílem je zformovat určitý kritický přehled soudobých znalostí o nějakém konkrétním tématu. Tento text je obvyklou součástí vědecky orientované literatury. Často se také objevuje při tvorbě návrhů výzkumných projektů a výběru vhodné metodiky. Cílem literární rešerše je přinést čtenáři aktuální přehled současné litera-

tury zabývající se daným tématem. Dále také poskytuje podklady, podle nichž je možné vyhodnotit, zda je navrhovaný budoucí výzkum oprávněný. Literární rešerše je souborem odborných informací, které jsou skládány dle určitých pravidel a dále je charakterizována:

- logickým tokem myšlenek, tzn. jednotlivé odstavce by na sebe měly logicky navazovat
- relevantními bibliografickými odkazy v konzistentním a vhodném formátu
- správným použitím odborné terminologie
- nezaujatým a uceleným přehledem dosavadního výzkumu dané problematiky
- syntézou předložených informací.

Nejobtížnější část literární rešerše je právě syntéza daných informací. Syntéza předpokládá, že se autor v dané problematice dobře orientuje. Poskytuje novou interpretaci starých poznatků nebo spojuje staré poznatky s novými. Může načrtnout intelektuální vývoj dále v daném konkrétním oboru, navrhopvat směry, kudy by se budoucí výzkum mohl ubírat. [25]

1.2.2 Analýza věcných skutečností

Analýza skutečností věcné povahy, jež jsou výsledkem lidské činnosti, je velmi významným zdrojem informací sociologického nebo i sociálně psychologického výzkumu. Opírá se o hmatatelné výsledky činnosti člověka. Oproti dotazování, jež pracuje zejména s reflexí vlastního prožívání a vnímání, se analýza opírá o objektivní skutečnosti, které jsou verbální i neverbální povahy. Analyzuje výsledky činnosti člověka, v extrém případě pokrývající činnost člověka za celý jeho život nebo výsledky činnosti velkých skupin populace. Tento časový úsek může přesahovat úsek jednoho lidského života. [18]

1.2.3 Analýza dokumentů

Dokument je předmět, který byl vytvořen zejména pro přenos a zachování informace. V dnešní době však existuje mnoho způsobů jak uchovávat informace. Počínaje rukou psaným dokumentem, přes tištěný, namluvený na magnetofonovou pásku, nahraný na videu či filmu až po dokument uchovávaný na elektronickém nosiči. Nejdůležitějším aspektem však je, zda jde o dokumenty primární či sekundární. Prvotní jsou doklady tzv. „z první ruky“.

Jedná se například o úřední záznam, oficiální protokol apod. Sekundární dokumenty tvoří ty, jež vznikly až zpracováním dat primárních. Je důležité toto rozlišovat i při analýze dokumentů. Pro analýzu jsou nejcennější úplné primární dokumenty, protože všechna jejich další zpracování mohou mít negativní vliv na důvěryhodnost dokladu. Důležité je také správné porozumění analyzovaným dokumentům. Jako ověření takového porozumění mohou sloužit otázky, na které by výzkumník měl umět odpovědět: Kdo je autorem textu? Z jaké doby dokument pochází? Co je jeho obsahem? Co dokument představuje? Jaké jsou souvislosti, se kterými se dokument pojí? Je dokument úplný a tudíž i věrohodný? K jakým závěrům nás přivádí fakta obsažená v dokumentu? Dokument může obsahovat viditelné chyby a nepřesnosti, jakož i skrytá zkreslení, která vyplývají z faktu, že v dokumentu nikdy není zachyceno vše, jde jen o část reality, která prošla určitým výběrem. Právě tento výběr informací může být zdrojem zkreslení některých informací. Je možné tyto nepřesné nebo chybějící údaje doplnit z jiných zdrojů, ale jen v případě, že výzkumník rozpozná, která data chybějí. Dokumenty jsou však mimo sféru vlivu výzkumného procesu, což je jejich výhodou. I přes to, že je výzkum zpracovává, nijak je nemění. [18]

1.2.4 Komparativní analýza

Srovnávání a porovnávání je výchozí myšlenkovou operací a jednou z nejstarších a nejrozšířenějších metod zkoumání světa. Používáme ji denně při řadě běžných činností. Jedná se ale také o velmi rozšířený výzkumný přístup ve společenskovědním výzkumu. Pojem komparativní analýza je velmi běžný v sociologických textech. Týká se zejména makrokvantitativní (makrosociální) analýzy pracující s tvrdými daty a využívající statistických metod analýzy dat. V 90. letech se ovšem začal užívat také termín kvalitativní komparativní analýza. Obvykle pak lze za komparativní analýzu označovat jakýkoliv srovnávací výzkum, kde jsou porovnávány oblasti rozkládány do dílčích jevů a ukazatelů. Základními charakteristikami srovnávacího přístupu a analýzy je:

- Existence celků, které by měly být srovnatelné, nelze porovnávat objekty či data zcela rozdílného charakteru či úrovně.
- Nejedná se jen o popis různých případů, ale případy jsou k sobě také vzájemně vztahovány, a komparace tak obsahuje zobecnění zákonitostí či vysvětlení nebo interpretaci rozdílů. [24]

1.2.5 SWOT analýza

Název SWOT představuje zkratku z anglických slov Strengths – Weaknesses – Opportunities – Threats (tzn. silná stránka, slabá stránka, příležitost, ohrožení). A právě vyhodnocení těchto silných a slabých stránek určitého systému je základem SWOT analýzy. Cílem této metody je zjištění a vzájemné působení slabých a silných stránek jevu či objektu, který zkoumáme a také příležitostí a ohrožení, které na něj působí zvenčí. Smyslem SWOT analýzy je definování silných stránek a upozornění či odstranění stránek slabých. To také zvyšuje pravděpodobnost budoucí realizace vhodných příležitostí a naopak redukuje zmíněná ohrožení. Z toho vyplývá, že úkolem SWOT analýzy je analyzovat daný objekt v současné a budoucí situaci. Také vytyčit směr rozvoje a určit prostředky pro dosažení takto stanovených cílů. Je vhodné, aby SWOT analýza byla vypracována pomocí komparativního hodnocení jejich dílčích komponent. Při zpracovávání programů rozvoje regionu a nejrůznějších návrhů na řešení rozhodujících problémů je nezbytné úplné pochopení podstaty regionu, včetně historického kontextu a možností budoucího vývoje. K nalezení optimální strategie budoucího rozvoje je zapotřebí kombinace interních a externích faktorů. Jejich výslednou interpretací může být SWOT analýza tvořená následujícími rovnicemi:

- silná stránka + možnost = expanze

(např. finanční prostředky + možnost financování jinak nerealizovatelných projektů = rozvoj nových technologií, podnikání...)

- silná stránka + hrozba = aktivní obrana

(široká oblast žadatelů + konkurence mezi žadateli = zamezení upřednostňování žadatelů na krajské úrovni)

- slabá stránka + možnost = adaptace

(administrativní náročnost projektů + odčerpávání odborných kapacit na administraci projektu = předání administrace projektu specializované firmě)

- slabá stránka + hrozba = ústup (pasivní obrana). [16]

(nutnost předfinancování výdajů + nedostatek prostředků ze strany žadatele = ústup od záměru získat dotace)

2 REŠERŠE LITERATURY

V roce 2004 vstoupila Česká republika do Evropské unie. Tímto krokem se ČR mimo jiné otevřela také možnost čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU. Tyto fondy jsou hlavním nástrojem regionální politiky EU, která je též nazývána jako politika hospodářské a sociální soudružnosti, či kohezní politika. Na téma EU a vše co s ní souvisí je stále soustředěna pozornost zahraničních, ale také mnoha českých autorů.

Kniha Evropská unie od Petra Fialy a Markéty Pitrové Evropská unie přináší komplexní popis a analýzu Evropské unie. Pro čtenáře srozumitelný text poskytuje veškeré informace o vývoji evropské integrace, institucích Evropské unie i oblasti působení EU. Jednotlivé kapitoly jsou též doplněny přehlednými tabulkami a grafy, které jsou stále ještě jedny z nejaktuálnějších přehledů v knižní podobě. [4]

Průvodcem evropské ekonomické integrace i přehledem hospodářských politik EU je kniha autorky Irah Kučerové – Evropská unie: hospodářské politiky. Kniha komplexně popisuje vývoj Evropské unie, jeho hlavní rysy, cíle integrace až po tvorbu, strukturu a rozpočet ES. Dále se zabývá jednotlivými evropskými politikami, které podle kapitol dělí na společné, koordinované a národní. Podává tak ucelený pohled na systém hospodářských politik, jejich fungování a vývoj. [8]

Dílo autorek Ivany Boháčkové a Magdaleny Hrabánkové Strukturální politika Evropské unie je spíše teoreticky, ale velmi podrobně a konkrétně zaměřeno na strukturální politiku EU. Popisuje její vývoj, cíle, principy, financování i jednotlivé strukturální fondy. Dle autorek: „Strukturální politika EU je výrazem solidarity zemí s vysokým ekonomickým potenciálem, vůči zemím ekonomicky zaostávajícím a velmi úzce souvisí také s regionální a sociální politikou.“¹ Dále kniha obsahuje také novější číselná data o všech členských zemích a zaměřuje se také na aktuální programové období 2007 – 2013. Bohužel však postrádám konkrétnější pohled na situaci strukturálních fondů v ČR. [3]

---

¹ BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M. *Strukturální politika Evropské unie*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. 2 s. ISBN 978-80-7400-111-6.

Podle autorů Jana Stejskala a Jaroslava Kovárnika v knize *Regionální politika a její nástroje* „Regionální politika EU vychází ze dvou základních hodnot, jimiž jsou solidarita a soudržnost. Solidarita představuje pomoc občanům a regionům hospodářsky nebo sociálně znevýhodněným ve srovnání s průměrnou situací členských zemí, soudržnost pak odráží skutečnost, že snižování rozdílů představuje výhodu pro všechny zúčastněné.“² Toto dílo se zabývá regionální politikou jak na úrovni EU tak jejím pojetím v ČR. Autoři popisují principy a cíle regionální politiky v současném i minulém programovacím období, jejich srovnání a zasazují tuto politiku do české regionální politiky. Navazují kapitoly věnované regionálnímu rozvoji, inovačním systémům této problematiky a pokračují v konkrétním propojení s praxí v podobě rozboru spolupráce podniků a klastrů. V knize najdeme také přehledné tabulky a grafy doplňující odborný text. [7]

Regionální politikou či regionálním rozvojem se zabývá řada autorů. Dalším z nich je i Karel Skokan a jeho kniha *Evropská regionální politika*. Skokan chápe regionální politiku jako „reakci na existující meziregionální rozdíly - disparity, které byly vytvořeny důsledkem historického vývoje.“³ V knize autor obecně popisuje evropskou regionální politiku, od jejich východisek, vývoje, reform, cílů, principů až po jednotlivé strukturální fondy. Současně však také uvádí situaci a vývoj regionální politiky v ČR, což velmi oceňuji. Jednotlivé kapitoly jsou velmi přehledně uspořádány a doplněny mnoha tabulkami a obrázky, které čtenáři usnadňují pochopení i složitějších struktur a systémů jako je například systém programových dokumentů regionálního rozvoje. [9]

Jedním z cílů strukturální politiky je ekonomická soudružnost zemí v EU. S tím také souvisí čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů. Ty představují předem vymezené finanční prostředky určené pro regionální rozvoj jednotlivých členských zemí EU. Problematiku čerpání finančních prostředků z fondů EU se snaží přiblížit kniha autorky Šárky Vilamové *Jak získat finanční zdroje Evropské unie*. Dílo seznamuje čtenáře se základními informacemi o regionální a strukturální politice EU, objasňuje rozdělení regionů v EU na

---

² KOVÁRNÍK, J., STEJSKAL, J. *Regionální politika a její nástroje*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. 131 s. ISBN 978-80-7367-588-2.

³ SKOKAN, K. *Evropská regionální politika*. 1. vyd. Ostrava: Repronis, 2003. 21 s. ISBN 80-7329-023-5.

tzv. NUTS jednotky, charakterizuje strukturální fondy a popisuje jednotlivé programové dokumenty a také problematiku předkládání a posuzování projektů sloužících k přerozdělování prostředků z fondů EU. Autorka klade důraz na srozumitelnost a pochopení textu i jednotlivých částí a kapitol. Kniha není jen výčtem všeho uvedeného, ale snaží danou problematiku čtenáři co nejvíce přiblížit. Například kromě charakteristiky strukturálních fondů najdeme následně vysvětlení, k čemu mají jednotlivé fondy pomáhat a také jejich vzájemný vztah mezi sebou a cíli a iniciativami společenství. Kniha tak představuje průvodce možnostmi získání a využívání zdrojů EU v detailní podobě pro čtenáře bez omezení. [21]

Autorka Šárka Vilamová na svou knihu Jak získat finanční zdroje Evropské unie navazuje o rok později knihou s názvem Čerpáme finanční zdroje Evropské unie a stejně jako díl předchozí je i tato kniha velmi pečlivě konkrétně zpracována s cílem navázat obsah na přijatou evropskou legislativu a dokumenty. Text přináší praktické informace o čerpání zdrojů EU, popisuje konkrétní postupy a zásady pro vypracování a předkládání projektů, vysvětluje principy finančních toků a systémů kontroly a oceňují - zaměřuje se na konkrétní finanční pomoc vyčleněnou pro subjekty ČR. V knize autorka též popisuje aktuální vývojové trendy regionální a strukturální politiky a jejich očekávaný budoucí vývoj, který Vilamová představuje na postavení hlavních priorit nové strukturální politiky soudružnosti EU. [30]

Publikace autora Milana Hrdého - Hodnocení ekonomické efektivnosti investičních projektů EU - přináší zcela nový pohled na čerpání finanční pomoci ze zdrojů EU. Kromě obecného pohledu na strukturální politiku, jednotlivé fondy EU i její principy, popisu základních kroků k získání podpory z těchto fondů i jednotlivé programovací procedury se toto dílo souhrnně zabývá ekonomickou a finanční analýzou a konkrétními výpočty ekonomické efektivnosti projektů, ve kterých je žádáno o peněžní prostředky z fondů EU v ČR. V knize se prolínají kvalitní teoretické poznatky i praktické zkušenosti, které dohromady přináší kvalitní soubor informací, které čtenáři mohou být užitečné k pochopení této náročné problematiky. [5]

Ucelený pohled do problematiky přípravy a řízení projektů strukturálních fondů EU podává i dílo autorů Dana Marka a Tomáše Kantora Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie. Dílo seznamuje čtenáře s teoretickým rámcem regionální politiky EU i její aplikací v ČR, problematikou přípravy a řízení projektů strukturálních fondů, přičemž nástroje, techniky i postupy projektové přípravy jsou prakticky vysvětleny na již úspěšně realizovaných investičních i neinvestičních projektech, které získaly podporu z fondů EU. Na

knize oceňují její přehlednost, ať už v jednotlivých doplňujících tabulkách, návaznosti jednotlivých textů, její komplexnosti i přehledem aktuálních informací z právě probíhajícího programového období 2007-2013 a také rozbor případových studií projektů i ze Zlínského kraje. [6]

Strukturální fondy jsou nástrojem k řešení regionálních odchylností a tím jsou spojeny také s regionálním rozvojem. Ve státech Evropské unie i v jiných státech byla této problematice věnována větší pozornost i přesto, že v ČR v době ekonomické a společenské transformace regionální disparity narůstaly. V posledních letech se tato situace však mění a regionálním rozvojem či regionální politikou se zabývá celá řada autorů. Jedna z nejkomplexnějších knih zabývajících se tímto tématem je dílo kolektivu autorů Wokoun, Malinovský, Damborský, Blažek a kol. *Regionální rozvoj (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Kniha je jakýmsi shrnujícím přehledem poznatků o regionálním rozvoji a je výsledkem výzkumného projektu *Metody regionálního rozvoje pro potřeby strategického rozvoje regionů* řešitelského týmu složenému z významných českých regionalistů. Damborský udává, že regionální rozvoj lze chápat ve dvou základních přístupech. Praktickém a akademickém. V tom praktickém chápe „Regionální rozvoj jako vyšší využívání a zvyšování potenciálu daného systematicky vymezeného prostoru (území) vznikající v důsledku prostorové optimalizace socioekonomických aktivit a využití přírodních zdrojů. Akademický přístup pak chápe regionální rozvoj jako aplikaci nauk, zejména ekonomie, geografie a sociologie, řešící jevy, procesy a vztahy systematicky vymezeného prostoru, které jsou ovlivněny přírodně - geografickými, ekonomickými a sociálními podmínkami v daném regionu.,“⁴ [43]

Již výše zmínění autoři Stejskal a Kovárník definují regionální rozvoj jako „cílený ekonomický rozvoj většího území, než je geograficky vymezená municipalita. V nejužším pojetí si pod pojmem regionální rozvoj lze představit pouze ekonomický rozvoj určitého územně definovaného celku. V současnosti se tímto termínem rozumí obvykle celkový růst socioe-

---

⁴ WOKOUN, R. et al. *Regionální rozvoj (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. 1. vyd. Praha: Linde, 2008. 11 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

konomického potenciálu a úrovně regionů, aktivace využití místního rozvojového potenciálu, zvyšování konkurenceschopnosti apod."⁵

Podobné pojetí regionálního rozvoje sdílí i autor Skokan v díle *Konkurenceschopnost, inovace a klastry v regionálním rozvoji*. „Regionální rozvoj je představován komplexem procesů probíhajících ve složitém systému regionu. Pro ovlivňování a řízení těchto procesů je nezbytný systémový přístup."⁶ [9]

Vlastní definici pro regionální rozvoj má i ministerstvo pro místní rozvoj. „Pojmem regionální rozvoj rozumíme růst socioekonomického a environmentálního potenciálu a konkurenceschopnosti regionů směřující ke zvyšování životní úrovně a kvality života jejich obyvatel. Jde o dynamický a vyvážený rozvoj regionální struktury daného územního celku a jeho částí (regionů, mikroregionů) a odstraňování případně zmírňování regionálních disparit.“ [26]

Jiný pohled na strategii rozvoje zauímají autoři Beran a Dlask v knize *Management udržitelného rozvoje regionů, sídel a obcí*. Ti kladou důraz na kvantifikační výpočty a využívají v rámci aplikace rozvoje území různá schémata, modely a grafy, kterých v knize nalezneme celou řadu. Dále autoři popisují že „Rozvoj má svoji dvojí podobu - rozvoj vytváření hodnot a jejich nabídky na jedné straně, na druhé straně pak rozvoj poptávky s jejím oceněním užitků nabízených hodnot. Na jedné straně stojí výrobní schopnost (kapacity), na druhé stojí schopnost užít, spotřebovat.“⁷ [5]

Jako poslední bych uvedla knihu autorů Jiřího Blažka a Davida Uhlíře - *Teorie regionálního rozvoje*. V knize se zabývají teoriemi regionálního rozvoje, od těch nejstarších až po současné. Co mě ale zaujalo bylo jejich pojetí současných forem podpory regionálního roz-

---

⁵ KOVÁRNÍK, J., STEJSKAL, J. *Regionální politika a její nástroje*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. 26 s. ISBN 978-80-7367-588-2.

⁶ SKOKAN, K. *Konkurenceschopnost, inovace a klastry v regionálním rozvoji*. 1. vyd. Ostrava: Repronis, 2004. 28 s. ISBN 80-7329-059-6.

⁷ BERAN, V., DLASK, P. *Management udržitelného rozvoje regionů, sídel a obcí*. 1. vyd. Praha: Akademie věd České republiky, 2005. 130 s. ISBN 80-200-1201-X.

voje, mezi něž patří i zpracování regionálních rozvojových programů (strategií regionálního/lokálního rozvoje). Popisují, že „Smyslem těchto regionálních programů je dohodnout se na společné perspektivní vizi rozvoje regionu a koordinaci záměrů jednotlivých lokálních aktérů, vlády, místních orgánů a podnikatelů s cílem dosáhnout stanovené vize. Cílem zpracování rozvojové strategie není získání finančních prostředků, ale iniciace a zorganizování společné akce. Regionální rozvojová strategie by měla představovat strategii rozvoje, která identifikuje silné a slabé stránky příslušného regionu, na jejichž odstranění se zaměří pozornost. Také umožní místním podnikatelům získat představu o perspektivách regionu a podnikatelských příležitostech. Oproti tradiční regionální politice se nyní jedná výrazný krok směrem k řešení podstaty regionálních problémů a nikoliv jen jejich následků.“⁸

[2]

---

⁸ BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. *Teorie regionálního rozvoje*. 1. vyd, Praha: Karolinum, 2002. 173 s. ISBN 80-246-0384-5.

3 REGIONÁLNÍ A STRUKTURÁLNÍ POLITIKA EVROPSKÉ UNIE

Regionální a strukturální politika Evropské unie, nazývána též jako politika hospodářské a sociální soudržnosti (HSS) je jednou z nejdůležitějších politik v rámci strategie hospodářského a sociálního rozvoje jak pro samotnou Evropskou unii, tak pro její jednotlivé členské země. Možnost využití prostředků, které strukturální politika EU nabízí je jedním z podstatných přínosů členství České republiky v EU. [65]

Tyto finanční zdroje jsou určeny k postupnému vyrovnávání ekonomické úrovně členských zemí a také k rozvoji regionů, čímž směřují k posílení hospodářské a sociální soudržnosti. Takto se prostřednictvím strukturální politiky snaží EU i její jednotlivé členské země snížit rozdíly v životní úrovni mezi regiony, bojovat s vysokou nezaměstnaností, a to především právě podporou hospodářských i sociálních struktur v zaostávajících regionech či v regionech s nevyhovující strukturou průmyslu. Významným prvkem podpory EU se tak stává i regionální rozvoj v členských zemích.

Hlavním nástrojem strukturální a regionální politiky jsou strukturální fondy EU. Vedle nich existuje také fond soudržnosti (nebo také kohezní fond), který poskytuje prostředky hospodářsky slabším zemím EU. [74]

3.1 Strukturální fondy EU

Strukturální fondy jsou fiskálním nástrojem politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU. Slouží k dosahování cílů této politiky, tedy k dosahování ekonomické a sociální soudržnosti (koheze). Prostředky z těchto fondů jsou vyhrazeny na pomoc méně rozvinutým regionům, regionům potýkajícím se strukturálními problémy a na podporu adaptace a modernizace politik, systémů vzdělávání a odborné přípravy zaměstnanosti. V Evropské unii od 1. ledna 2007 započalo další sedmileté programovací období. S tím souvisí i změny uskutečněné v této oblasti. Tou první je zapojení Fondu soudržnosti do systému programování strukturálních operací. To znamená, že z tohoto fondu již nebude poskytována podpora na individuální projekty, ale podobně jak je tomu u strukturálních fondů – na programové dokumenty vytvořené na národní úrovni. Druhá změna se týká počtu strukturálních fondů. Ze čtyř fondů v minulém období (2000 – 2006) v současné době existují následující dva strukturální fondy. [20]

Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)

Prostředky z fondu ERDF jsou určeny na pomoc při odstraňování regionálních nerovností a posilování rozvoje a konverze regionů. Dále je jeho poslání podporovat stabilní, trvale udržitelný rozvoj a vytváření trvale perspektivních pracovních míst. Evropský fond pro regionální rozvoj financuje zejména investiční neboli takzvané tvrdé projekty, přičemž nejvíce peněz z něj plyne do zlepšení infrastruktury. Aktuálním tématem čerpání těchto investic jsou ale také čističky odpadních vod nebo instalace obnovitelných zdrojů energie. Mezi podporované projekty dále patří například regenerace brownfields, úpravy koryt řek, podpora inovačního potenciálu podnikatelů, výstavba silnic a železnic či také podpora začínajícím podnikatelům. Podpora se v regionech zaměřuje více na projekty rozvoje měst a obcí, zvýšení cestovního ruchu nebo zlepšení infrastruktury, takže je možné např. zakoupit vozidla veřejné dopravy, podpořit turistické cesty, zrekonstruovat kulturní památky, navýšit kapacitu ubytování či zakoupit nové vybavení do škol. To vše pak přispívá k rozvoji města, spokojenosti občanů i zvyšování atraktivnosti celého regionu.

Evropský sociální fond (ESF)

Evropský sociální fond je nejstarším ze všech evropských fondů. Na principu společného financování podporuje aktivity členských států Evropské unie směřující ke zvýšení zaměstnanosti i získávání potřebných kvalifikací zaměstnanců již od roku 1957. Jeho posláním je tedy předcházet nezaměstnanosti a bojovat s ní, poskytnout pracovní síle i podnikům v EU zázemí umožňující využití nových příležitostí, přičemž současně poskytujícím ochranu před problémy na trhu práce. Prostředky z ESF jsou využívány pro rozvoj schopností lidí, zvyšování jejich kvalifikace a to především u těch, kteří mají problémy s hledáním, udržením nebo návratem do zaměstnání. Jsou z něj tedy financovány zejména neinvestiční neboli měkké projekty v podobě nejrůznějších inovativních vzdělávacích programů, programů rozvoje služeb zaměstnanosti, vzdělávání zaměstnanců, ale i programů zlepšování podmínek pro využívání ICT ve školách apod. ESF také poskytuje podporu členským zemím při zavádění nových aktivních politik a systémů směřujících k boji s prvotními příčinami nezaměstnanosti. Dále reaguje na konkrétní požadavky regionů, které čelí mimořádným problémům a již více než deset let je významnou politickou i finanční podporou při uvádění Evropské strategie zaměstnanosti do života. [22]

Fond soudržnosti (FS)

Fond soudržnosti na rozdíl od ERDF a ESF poskytuje podporu členským státům, nikoli regionům. Jeho cílem je zvýšit jejich hospodářskou a sociální vyspělost a upevnit tak jejich hospodářství. Jsou z něj podporovány investiční projekty, avšak jen se zaměřením na dopravní infrastrukturu většího rozsahu a ochranu životního prostředí. V současném programovacím období tento fond podléhá stejným pravidlům v oblasti plánování, řízení a kontroly jako dva výše zmíněné strukturální fondy. [33]

3.1.1 Institucionální zabezpečení fondů EU v České republice

Řídící orgán

Řídící orgán je centrálním koordinátorem pro čerpání prostředků z fondů EU. Je zodpovědný za správnost řízení a realizaci operací strukturálních fondů a zajišťuje také komunikaci s Evropskou komisí. V České republice tuto úlohu zastává ministerstvo pro místní rozvoj (MMR), které zodpovídá i za tvorbu Národního rozvojového plánu a dalších programových dokumentů pro období 2007 – 2013. MMR má celkovou zodpovědnost za poskytování pomoci ze strukturálních fondů do ČR. S cílem zajištění co nejefektivnější pomoci byla dále výkonem funkcí řídicích orgánů jednotlivých operačních programů jmenována věcně příslušná ministerstva.

Zprostředkující subjekt

Zprostředkujícím subjektem může být jak veřejný, tak soukromý subjekt, který vykonává činnosti týkající se konečných příjemců jménem řídicích orgánů nebo v jejich odpovědnosti. Tyto subjekty jsou zodpovědné za obsah a přípravu projektů a podílejí se dále i na části procesu hodnocení, výběru a monitorování spolufinancovaných projektů.

Konečný příjemce

Konečný příjemce může být taktéž jak veřejný tak soukromý subjekt. Na základě předložené projektové žádosti získává prostředky ze strukturálních fondů prostřednictvím operačních programů. Je zodpovědný řídicímu orgánu za realizaci projektu, dodržení všech principů politik EU a za vynakládání s finančními prostředky, jež mu byly poskytnuty. Konečný příjemce v rámci předloženého projektu musí prokázat též zajištěné spolufinancování.

Příjemce pomoci

Může opět být veřejný nebo soukromý subjekt. Je zodpovědný konečnému příjemci a získává finanční prostředky grantového schématu, jež je podporováno ze strukturálních fondů. Tyto subjekty nežádají o podporu přímo jako konečný příjemce, jelikož by to pro ně bylo příliš obtížné a grantová schémata nabízejí tuto jednodušší možnost získání pomoci ze strukturálních fondů.

Platební orgán

V ČR byl zřízen jediný platební orgán (PO) a to Ministerstvo financí (MF). Jeho úkolem je starat se o přijímání veškerých plateb ze strukturálních fondů. MF v rámci této činnosti vytváří tzv. platební jednotky zřizované na ministerstvech, na které pak deleguje část funkcí a aktivit. Platební jednotky pak plní funkci řídicího orgánu pro jednotlivé operační programy.

3.2 Principy a cíle regionální a strukturální politiky Evropské unie

V této podkapitole se zabývám jednotlivými principy strukturální politiky, na které navazuje popis aktuálních cílů regionální a strukturální politiky v programovacím období 2007 – 2013.

3.2.1 Principy strukturální politiky

Jelikož jsou strukturální fondy Evropské unie tvořeny z peněz daňových poplatníků, je nezbytné zabezpečit, aby tyto prostředky byly efektivně a hospodárně vynaloženy na akce, které jsou ve veřejném zájmu a neslouží pouze jakýmkoli omezeným skupinovým zájmům. K uskutečnění tohoto základního předpokladu byly určeny principy, zakotvené do programové a právní úpravy celého procesu poskytování finanční pomoci ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti (Kohezního fondu). [34]

K těmto základním principům patří:

Princip koncentrace

Základním smyslem principu koncentrace je soustředění prostředků fondů k realizaci předem stanovených cílů v takovém objemu, aby byly vynaloženy co nejúčelněji - do menšího počtu větších projektů a nebyly rozměňovány na řadu drobných a méně významných akcí.

U větších projektů je předpokládána maximální účinnost i ekonomický přínos a lze je také efektivněji sledovat a hodnotit.

Princip partnerství

Jde o to, aby se na využívání veřejných prostředků podílely všechny zainteresované strany – regiony, města, obce i samotní příjemci, jako i soukromé subjekty, pro něž jsou prostředky určeny. Partnerství se formuluje ve dvou úrovních. Na vertikální úrovni do něj spadá Evropská komise, členský stát a daný region. V případě horizontální úrovně se jedná o členské státy a regiony. Spolupráce těchto složek probíhá ve všech etapách implementace, od přípravy jednotlivých akcí až po jejich realizaci.

Princip programování

Programování je jedním z hlavních operačních principů strukturálních fondů. Podává jakýsi časový rozvrh pro alokaci pomoci. Konec programovacího období je tedy shodný s finančními perspektivami pro celkový rozpočet Společenství. Klade důraz také na komplexní přístup. To v praxi znamená, že žádná akce se nemůže uskutečnit izolovaně – bez návaznosti na potřeby celého společenství i jednotlivých členských zemí. Pro zajištění tohoto principu se využívá integrovaný programový celek tvořený víceletými a víceoborovými programy, pro které se vytvářejí programové dokumenty.

Princip adicionality (doplňkovosti)

Cílem pomoci EU není zcela nahradit, ale pouze doplňovat ostatní veřejné výdaje a toto je i jádrem principu adicionality neboli doplňkovosti. Jde v podstatě o spolufinancování schválených projektů. Členské státy tak nemohou používat finančních prostředky EU poskytované v rámci regionální či strukturální politiky jako náhražku svých vlastních rozpočtových výdajů. Určitá spoluúčast příjemce je nutná nejméně ve stanovené minimální výši. To také podněcuje zúčastněné subjekty k vyšší odpovědnosti při realizaci projektů a využívání veřejných prostředků.

Princip monitorování a vyhodnocování

Tento princip zaznamenává průběžné sledování a vyhodnocování prováděných opatření i celkové efektivnosti vynakládaných prostředků. Jde o kontrolu nejen věcného, ale také finančního plnění projektu, jelikož důležitou podmínkou u všech projektů je zajištění jejich průhlednosti a efektivnosti při čerpání veřejných prostředků. Dalším účelem tohoto monito-

rování je včasné odhalení možných problémů a přijímání opatření na jejich nápravu. Cílem hodnocení projektů je porovnávání určených cílů a měřitelných indikátorů se skutečností a nakonec také zhodnocení skutečných přínosů projektu.

Princip solidarity

Tento princip se staví na základní filosofii celé Evropské unie a jejího integračního procesu. Jedná se o to, že hospodářsky vyspělejší státy svými příspěvky do společného rozpočtu EU spolufinancují rozvoj členských zemí ekonomicky méně rozvinutých.

Princip subsidiarity

Princip subsidiarity předkládá, že realizace pomoci a jednotlivé cíle mají být plněny na co nejnižší možné úrovni rozhodování, v případě že lze toto plnění na dané úrovni uspokojivě zajistit. [84]

3.2.2 Cíle regionální a strukturální politiky EU

Regionální politika v období 2007—2013 sleduje tři cíle, které jsou též zakotveny v Nařízení rady (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti.

1. **Konvergence:** podpora sociálního a hospodářského rozvoje regionů, jejichž hrubý domácí produkt (HDP) nepřesahuje 75% průměru tohoto ukazatele pro celou EU. Dále mohou z tohoto cíle čerpat státy, které mají hrubý národní důchod (HND) na obyvatele nižší než 90% průměru tohoto ukazatele pro celou EU. Cíle konvergence je financován z ERDF, ESF a FS.

Oblasti podpory: rozšíření a zlepšení stávající infrastruktury, modernizace a diverzifikace ekonomické struktury jednotlivých členských států i regionů, zvyšování kvality institucí trhu práce, vzdělávacích systémů a ošetrovatelských služeb, zvyšování investic do lidského kapitálu, modifikace veřejné správy...

2. **Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost:** podpora regionů, které nespádají pod cíl Konvergence, tzn. jejich HDP přesahuje 75% průměru EU. Tento cíl je financován z ERDF a ESF.

Oblasti podpory: životní prostředí, předcházení rizikům, inovace a ekonomika založená na znalostech, komunikační sítě...

3. **Evropská územní spolupráce:** podpora vyrovnaného a harmonického rozvoje na celém území Evropské unie. Podpora přeshraniční spolupráce regionů, mezirionální a nadnárodní spolupráce regionů. Cíl je financován z ERDF.

Oblasti podpory: rozvoj vědy a výzkumu, rozvoj informační společnosti, životní prostředí, řízení vodních zdrojů,... [94] [23]

3.3 Programování a procedury regionální a strukturální politiky v Evropské unii

Programování v Evropské unii spočívá v povinnosti zpracovávat víceleté rozvojové programy. Strukturální fondy totiž přispívají k podpoře rozvojových programů, které mají svůj vlastní rozpočet členěný podle priorit, subprogramů a jednotlivých opatření a nikoli k financování jednotlivých akcí. V zemích EU tvoří východisko pro toto programování systém prostorového či regionálního plánování. [102]

Strategické obecné zásady Společenství (SOZS)

Strategické obecné zásady Společenství je rámcový dokument pro politiku soudržnosti. Vymezuje orientační oblast pro intervenci Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti v členských státech EU. Navrhuje jej Evropská komise, přijímá Rada EU a schvaluje Evropský parlament.

Národní rozvojový plán (NRP)

Definuje strategii rozvoje státu v daném programovacím období. Zajišťuje návaznost Strategických obecných zásad Společenství a národních strategických dokumentů. Vytváří jej členský stát při respektování principu partnerství.

Národní strategický referenční rámec (NSRR)

Národní strategický referenční rámec představuje rámcovou rozvojovou strategii na úrovni státu (navrhuje jej členský stát na základě dodržení principu partnerství). Strategie se opírá o zásadní evropské a domácí strategické dokumenty a je základem pro sektorové i regionální operační programy.

Operační programy (OP)

Jsou to strategické dokumenty, které tvoří průnik priorit politiky kohezní politiky a individuálních zájmů členských zemí. Představují zprostředkující mezistupeň mezi ev-

ropskými fondy a konkrétními příjemci finanční podpory v členských státech a regionech. [23]

3.4 Územní jednotky pro regionální a strukturální politiku v Evropské unii

Pro nejrůznější vzájemná porovnávání se v EU používá tzv. nomenklatura územních statistických jednotek – NUTS. Zásadní význam má jejich vymezení pro statistické potřeby EU a dále pak i pro účely zařazení regionů různé úrovně pod jednotlivé cíle strukturální politiky EU. Vymezení jednotek NUTS vychází z jejich komplementarity – řádově vyšší jednotky jsou tvořeny určitým počtem jednotek nižších. Klasifikace NUTS je do značné míry postavena na administrativním členění dané úrovně v členských státech a jednotlivé regiony NUTS jsou dány jejich minimální a maximální populační velikostí.

NUTS I – tvoří ji celé území ČR. Minimální počet obyvatel na této jednotce je 3 miliony a maximální pak 7 milionů.

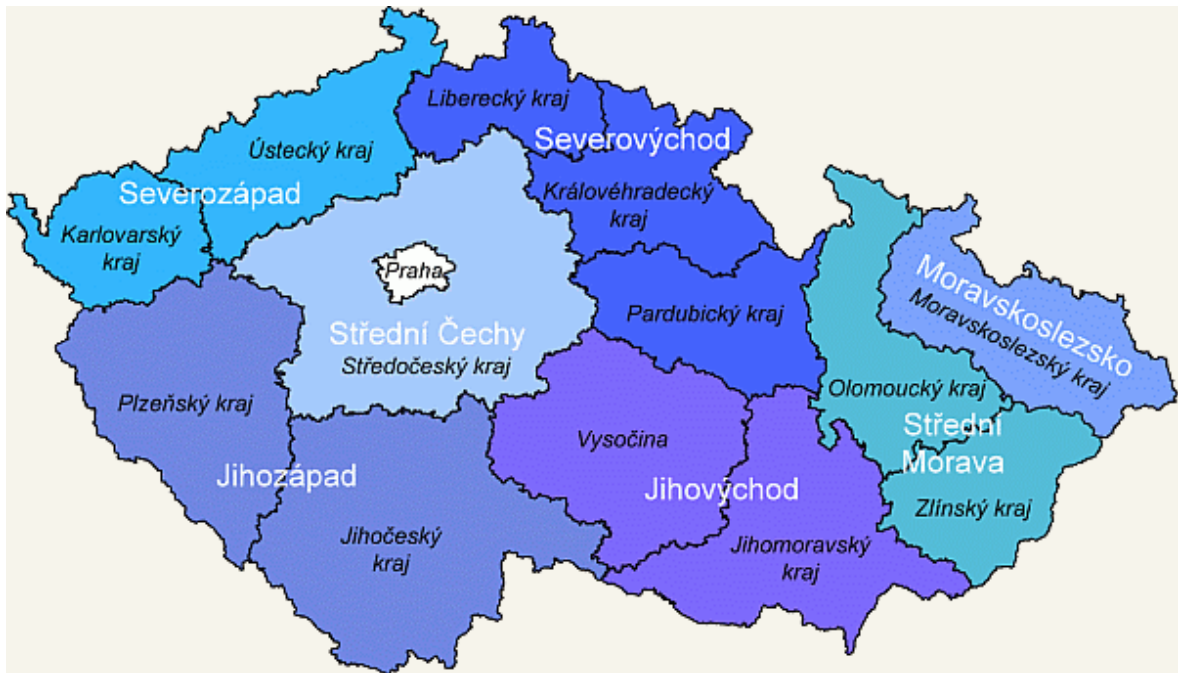
NUTS II – se skládají z jednoho či více krajů ČR a jsou nazývány též jako tzv. regiony soudržnosti. Tyto územní celky se pohybují v počtu od 800 tis. do 3 milionů obyvatel a na našem území je jich celkem 8 (Severozápad, Severovýchod, Jihovýchod, Jihozápad, Střední Čechy, Moravskoslezsko, Střední Morava a Praha).

NUTS III – představují jednotlivé kraje ČR s počtem obyvatel od 150 tis. do 800 tis.

LAU 1 – tvoří 77 okresů. Tato jednotka není legislativně vymezena a v řadě států není určena její odpovídající územní jednotka.

LAU 2 – je nejmenší statistickou jednotkou, v ČR ji reprezentují obce (6 259) a stejně jako jednotka LAU 1 není legislativně vymezena. [114]

Obr. 1. Rozdělení regionů soudržnosti

Zdroj: [34]

3.5 Legislativa v oblasti regionální a strukturální politiky EU

Strukturální politika je v rámci Evropské unie prováděna řadou právních aktů. Po legislativní stránce jsou opatření vztahující se k různým aspektům implementace strukturální politiky zakotvena v nařízeních Rady EU ke Strukturálním fondům. Nařízení tvoří závazný legislativní akt normativní povahy, obecně závazný na úrovni Společenství i na úrovni jednotlivých členských států a může se vztahovat nejen ke státům, ale i k jejich vnitrostátním subjektům práva.

- Nařízení Rady (ES) č. 1260/1999 o obecných ustanoveních o strukturálních fondech
- Nařízení Komise (ES) č. 1159/2000 o informačních a propagačních opatřeních, která mají být prováděna členskými státy v souvislosti s pomocí strukturálních fondů
- Nařízení Komise (ES) č. 1685/2000 podrobná pravidla provádění nařízení 1260/1999 týkající se způsobilosti výdajů na činnosti spolufinancované strukturálními fondy

- Nařízení Komise (ES) č. 438/2001 podrobná pravidla pro provádění nařízení Rady (ES) č.1260/1999 ohledně řídicích a kontrolních systémů pro pomoc poskytovanou v rámci strukturálních fondů

Usnesení vlády ČR

Také vláda v minulých letech přijala několik usnesení vztahujících se k využívání prostředků ze strukturálních fondů. K nejdůležitějším patří usnesení:

- č. 417/98 k zabezpečování institucionálního rámce účasti České republiky na programech strukturálních fondů Evropské unie (stanovuje zřízení útvarů správy fondů, zřízení předvstupních struktur pro přípravu a realizaci operačních programů)
- č. 707/98 k vymezení územních jednotek NUTS na území České republiky pro statistické a analytické potřeby a pro potřeby Evropské unie

Legislativa EU pro období 2007 – 2013

- prováděcí nařízení ke strukturálním fondům a Fondu soudržnosti (Nařízení komise (ES) č. 1828/2006 stanovující prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) a č. 1083/2006 o obecných ustanoveních týkajících se Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti a následně také k nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj)
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1082/2006 o evropském seskupení pro územní spolupráci (stanovuje podmínky pro zřízení Evropského seskupení pro územní spolupráci pro podporu územní spolupráce)
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1081/2006 o Evropském sociálním fondu
- nařízení Rady (ES) č. 1084/2006 o Fondu soudržnosti
- finanční perspektiva 2007 – 2013 jako víceletý finanční rámec EU v podobě meziinstitucionální dohody mezi Evropskou komisí, Evropským parlamentem a Radou EU
- strategické obecné zásady Společenství pro soudružnost [23]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 PROGRAMOVACÍ OBDOBÍ 2007 – 2013

Pro aktuální programovací období let 2007 – 2013 byla přijata reforma politiky podpory soudržnosti. Ustanovení nových cílů a stejně tak i změna nástrojů politiky HSS podléhá přirozenému vývoji. V tomto období došlo také k výrazné decentralizaci odpovědnosti oproti období předešlému a to zejména díky delegaci odpovědností na místní subjekty členských států. Členské státy také dostaly větší prostor k samotnému provádění OP. Tato nově přijatá opatření mají za cíl zefektivnění této politiky, což je spojováno také s dalším rozšířením EU o Bulharsko a Rumunsko – dva nové členy. Pro možnost realizace těchto reformních kroků byl přijat nový legislativní mechanismus, na jehož základě bude realizováno čerpání peněz. Principy politiky HSS byly v tomto programovacím období rozšířeny o nový princip – princip proporcionality – který by měl zajistit snížení administrativní zátěže projektů. Také došlo k rozšíření principu partnerství, jež zaručuje možnost účasti všech subjektů zastupujících občanskou společnost na jednání o využití strukturálních fondů i řízení všech stádií plánování. [6] [127]

4.1 Operační programy v období 2007 – 2013

Na summitu ER 16. prosince 2005 byla schválena konečná finanční perspektiva na léta 2007-2013. Na regionální politiku a politiku soudržnosti byla přidělena opět více než třetina z celkového rozpočtu EU, tedy 308 miliard EUR. Z pohledu rozdělení finančních prostředků mezi členské státy, na Evropskou patnáctku připadá 51,7 % a na 12 později přistoupených států 48,3 %. Pro ČR bylo vymezeno 26,7 miliard EUR.

Cíl konvergence

Za úsilím tohoto cíle stojí podpora hospodářského a sociálního rozvoje méně vyspělých regionů a členských států. V ČR pod něj spadají všechny regiony soudržnosti s výjimkou Hl. m. Prahy. Je realizovaný prostřednictvím osmi **tématických** operačních programů a sedmi **regionálních** operačních programů. Na cíl Konvergence připadá v České republice 25,89 miliard EUR, které se dělí mezi programy v poměru 4,66 miliard EUR pro regionální OP ku 21,23 miliard EUR pro tématické OP.

Tab. 1. Tématické a regionální OP

Tematické OP	Regionální OP
OP Doprava	ROP NUTS II Severozápad
OP Životní prostředí	ROP NUTS II Moravskoslezsko
OP Podnikání a inovace	ROP NUTS II Jihovýchod
OP Výzkum a vývoj pro inovace	ROP NUTS II Severovýchod
OP Lidské zdroje a zaměstnanost	ROP NUTS II Střední Morava
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	ROP NUTS II Jihozápad
OP Technická pomoc	ROP NUTS II Střední Čechy
Integrovaný operační program	

Zdroj:[34]

Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Tento cíl je určen pro regiony nečerpající z cíle Konvergence. V ČR pod něj spadá Hl. m. Praha se dvěma operačními programy:

- OP Praha Konkurenceschopnost
- OP Praha Adaptabilita.

Cíl Evropská územní spolupráce

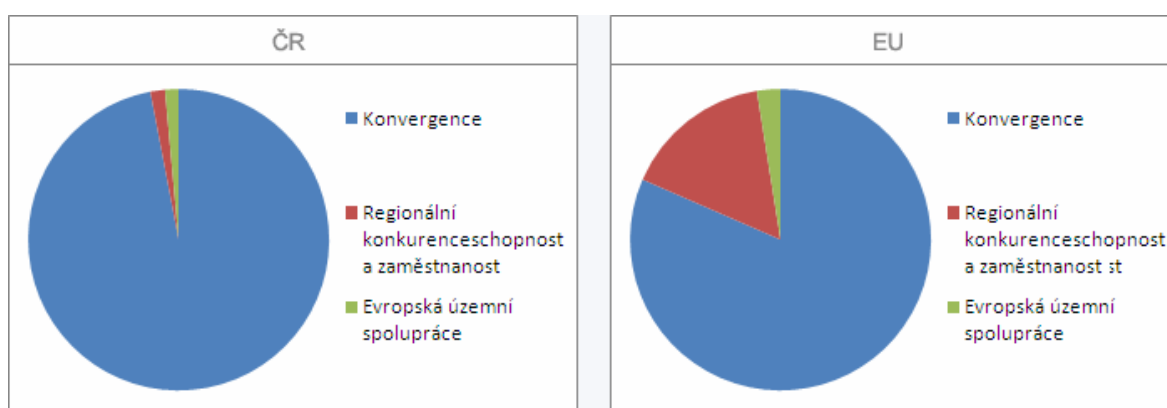
Tento cíl se snaží o podporu přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce regionů. V České republice pod něj spadají všechny regiony. Prostředky z tohoto cíle lze čerpat z devíti operačních programů.

- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Bavorsko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Polsko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Rakousko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Sasko

- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Slovensko
- OP Meziregionální spolupráce (všechny státy EU, Norsko a Švýcarsko)
- OP Nadnárodní spolupráce (ČR, Rakousko, Polsko, část Německa, Maďarsko, Slovensko, Slovensko, část Itálie a z nečlenských zemí část Ukrajiny)
- Síťový operační program ESPON 2013 (všechny členské státy, Norsko, Švýcarsko, Lichtenštejnsko, Island, kandidátské státy EU)
- Síťový operační program INTERACT II (všechny členské státy) [23]

ČR má v právě probíhajícím programovém období 2007—2013 k dispozici **26,69 miliard EUR** z evropských fondů. Rozdělení těchto prostředků mezi cíle politiky HSS ukazují následující grafy:

Obr. 2. Rozdělení finančních prostředků mezi cíle HSS

Zdroj: [23]

Tab. 2. Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky HSS v období 2007—2013

Cíl	Fondy pro EU27		Fondy pro ČR	
	283 mld. €	81,54%	25,88 mld. €	96,98%
Konvergence	283 mld. €	81,54%	25,88 mld. €	96,98%
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	54,96 mld. €	15,95%	419,09 mil. €	1,56%
Evropská územní spolupráce	8,72 mld. €	2,52%	389,05 mil. €	1,46%
Celkem	347 mld. €	100,00%	26,69 mld. €	100,00%

Zdroj: [23] + vlastní úprava

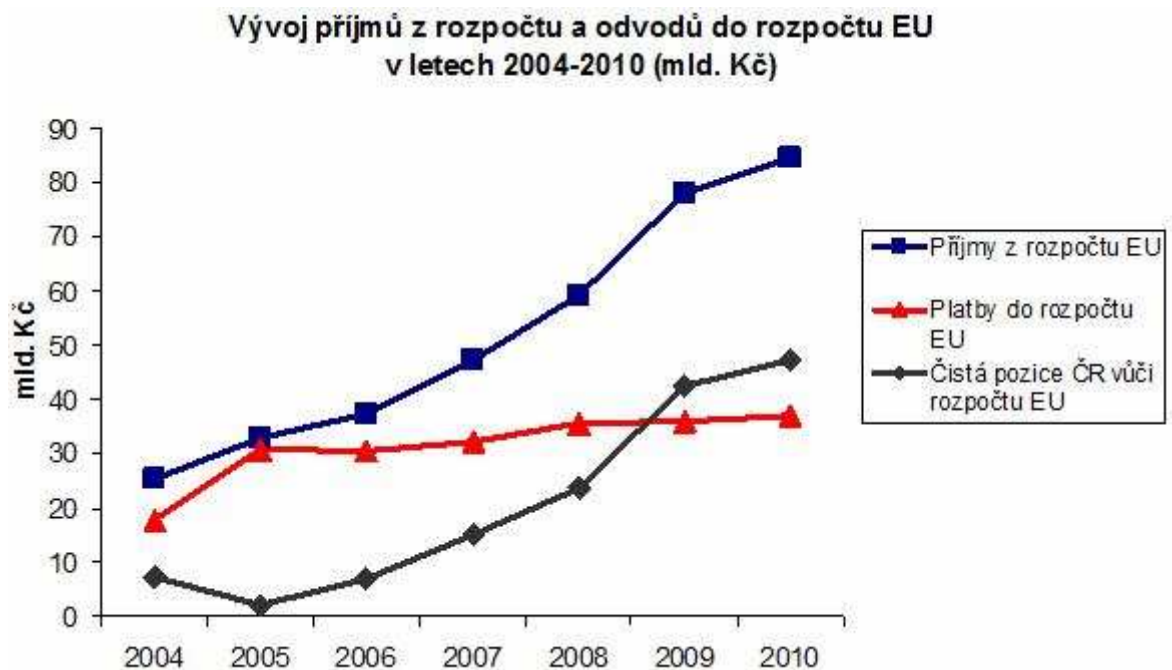
4.2 SYSTÉM PŘIDĚLOVÁNÍ DOTACÍ

Evropská unie je jedna z nejlépe prosperujících světových oblastí. Mezi jejími regiony však existuje výrazný nepoměr v příjmech a možnostech obyvatel. Rozdíly mohou být dány nedostatečnou rozvinutostí některých z nich nebo zeměpisnou polohou. Strukturální fondy EU se snaží tyto rozdíly zmenšovat, jak již bylo výše zmíněno. Strukturální politika EU je prostředkem pro vyjádření finanční solidarity a soudržnosti mezi zeměmi a regiony. [11]

V současné době mohou české subjekty čerpat dotace už z právě probíhajícího programovacího období 2007 - 2013. Celková alokace je v Kč přes 761,4 mld. K 3. březnu 2011 bylo předloženo 60 474 žádostí o podporu v celkové výši 1 024,0 mld. Kč. Schválených projektů bylo 25 542 s finanční alokací 438,9 mld. Kč a proplaceno bylo 211,3 mld. Kč. [28]

Dotace z Evropské unie se skládají také z rozpočtu členských zemí tedy i České republiky. Vývoj toho kolik ČR v letech 2004 – 2010 vložila a kolik získala je znázorněn v obrázku 1. Rozdíl mezi příjmy z rozpočtu EU a odvodů do něj, se nazývá čistá pozice. [21]

Obr. 3. Graf příjmů a plateb z rozpočtu EU

Zdroj: [21]

ČR se stala ve všech letech čistým příjemcem z rozpočtu EU. Čistá pozice se v posledních letech výrazně zvyšovala, na rozdíl od odvodů ČR do evropského rozpočtu, které se zvyšují jen mírným tempem. Příjmy České republiky z rozpočtu EU se skládaly v roce 2010 ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti 66 % a příjmů do zemědělství 31 %. [21]

5 ANALÝZA ČERPÁNÍ VYBRANÝCH OP A ROP VE ZLÍNSKÉM KRAJI

V této kapitole se budu zabývat analýzou vybraných OP a ROP ve Zlínském kraji. K tomu, abych čtenáři blíže přiblížila tento kraj, v úvodu kapitoly jej stručně popisuji v základních informacích. Také zde vypracuji stručnou analýzu Národního rozvojového plánu, ze kterého čerpám základní údaje v dalších podkapitolách.

5.1 Zlínský kraj

Zlínský kraj se nachází ve východní části České republiky. Je regionem čtyř oblastí: Kroměřížska, Vsetínska, Uhersko-Hradíštska a Zlínska. Hraničí se Slovenskem. Prolínají se zde tři etnografické a geografické oblasti – Valašsko, Haná a Slovácko. I toto je příčinou neobyčejné přírodní a kulturní rozmanitosti kraje. V jednom kraji zde najdeme vše - od rozmanitého spektra krajinné scenerie, folkloru, historických i technických památek, stovek kilometrů turistických i cykloturistických tras, hor, lázní, přes světoznámou architekturu až po vinobraní a staré kulturní tradice.

Dříve bylo Zlínsko plným právem považováno za ekonomicky silnou oblast. Nacházelo se zde mnoho velkých průmyslových podniků. Obuv, pneumatiky, stroje a letadla, to byly produkty tradičně spojované s centrem regionu. Zhruba od poloviny 90. let se ale hospodářsky stabilní pozice Zlína i celé východní Moravy začala měnit v důsledku privatizace a restrukturalizace průmyslu. Svou roli sehrála také špatná dopravní obslužnost území a odtržení od Slovenska, s nímž do té doby fungovaly významné obchodní vztahy. Následkem toho je současná podprůměrná tvorba hrubého domácího produktu, třebaže je region i nadále vnímán jako bohatá a dynamická oblast v rámci České republiky.

Dnes mají značný význam zejména závody zpracovatelského průmyslu: obuvnického, dřevozpracujícího, kožedělného a dále chemie, gumárenství, potravinářství. Ty stále patří k předním zásobovatelům spotřebního zboží na českém trhu. Nemají ale potřebnou výkonnost – výjimku tvoří ty, do nichž vstoupil zahraniční investor. Region nabízí také příhodné podmínky pro zemědělství. Nížinné oblasti převážně kolem toku Moravy se vyznačují příhodnými podmínkami pro pěstování náročných zemědělských plodin, ovoce a zeleniny. Horská, dosud téměř nedotčená, území - louky a pastviny včetně

CHKO Bílé Karpaty a Beskydy poskytují možnosti pro specifické formy zemědělské produkce, například pastevectví a další aktivity.

Zlínský kraj má mnoho co nabídnout - od turisticky atraktivních projektů až po silné průmyslové zázemí. Dosud však nejsou všechny jeho možnosti dostatečně využity. Proto je třeba neustále rozvíjet a podporovat všechny nabízející se příležitosti. [35]

Tab. 3. Základní údaje o Zlínském kraji

	Počet obyvatel	Rozloha	Počet obcí
Kroměřížsko	107 746	992 km ²	80
Uherskohradištsko	145 188	799 km ²	78
Vsetínsko	146 898	1 143 km ²	59
Zlínsko	197 071	1 030 km ²	87
Zlínský kraj celkem	596 903	3964 km²	305

Zdroj: [35] + vlastní úprava

5.2 Národní rozvojový plán

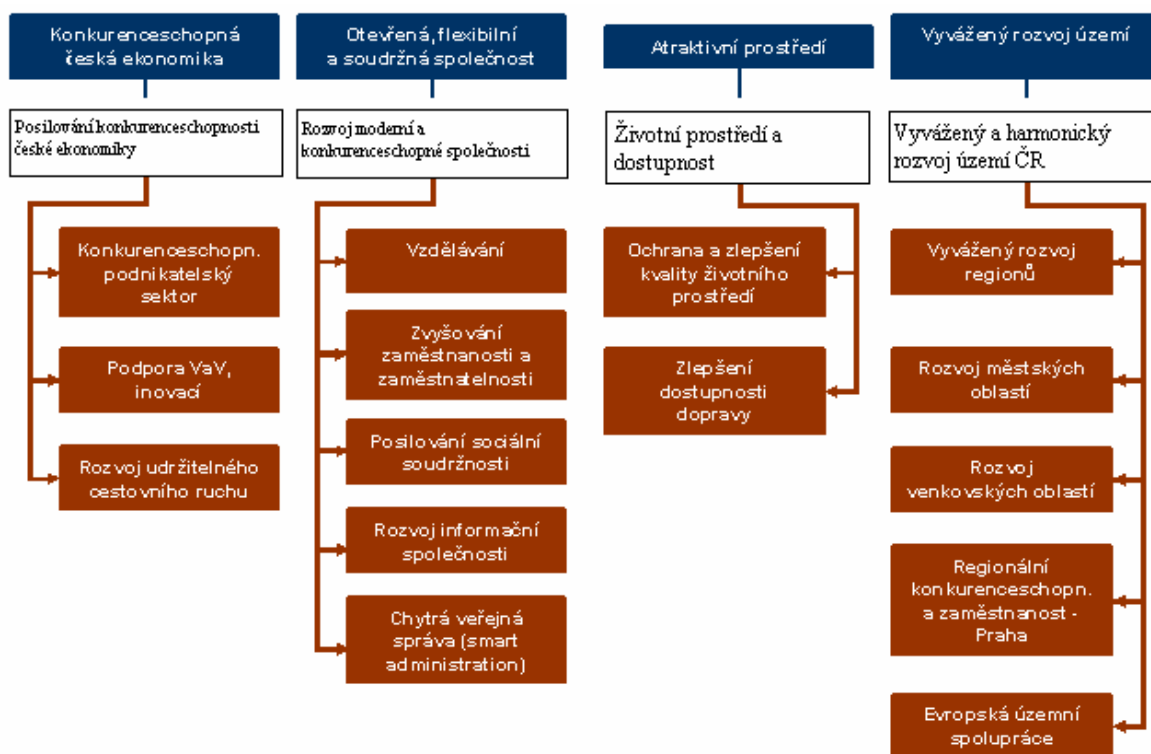
Charakteristika NRP

NRP (2007 – 2013) je, jak již bylo výše řečeno, výchozí strategický dokument pro realizaci programů fondů EU v regionech ČR. NRP má regionální a multisektorový charakter, jeho strategie je vytvářena v souladu s makroekonomickými cíli EU a ČR (Konvergenční program, Strategie hospodářského růstu ČR, Strategie udržitelného rozvoje). NRP navrhuje strukturu a zaměření jednotlivých programů pomoci i způsob jejich realizace na národní úrovni.

Cíle NRP

Globálním cílem NRP je přeměna socioekonomického prostředí ČR v souladu s principy udržitelného rozvoje tak, aby se stala přitažlivým místem nejen pro realizaci investic, ale i pro práci a živo obyvatel. Globální cíl odráží východiska politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU a respektuje přitom základní strategické dokumenty ČR. Tento globální cíl bude realizován prostřednictvím 4 strategických cílů, které vyplývají ze závěrů analytické části NRP. Na tyto strategické cíle pak navazují prioritní osy, které se dále dělí na jednotlivé priority.

Obr. 4. Strategické cíle, prioritní osy a priority NRP

Zdroj: [29] + vlastní úprava

Zpracování dokumentu

NRP byl zpracován širokým expertním týmem pod vedením Řídicího a koordinačního výboru (ŘKV), kterému předsedal ministr pro místní rozvoj. Dále byly ustaveny pracovní skupiny složené ze zástupců orgánů státní správy, regionů soudržnosti NUTS II, Českého statistického úřadu, Hospodářské komory a dalších subjektů reprezentujících akademický sektor, podnikatele, odbory i neziskovou sféru. NRP tedy vnikal na základě principů partnerství. Jednotliví zástupci také měli možnost obsah NRP svými připomínkami významně ovlivnit. Návrh NRP byl prezentován i veřejnosti.

Harmonogram postupu

Projednání NRP vládou ČR: 22. února 2006

Předložení NSRR vládě ČR: konec dubna 2006

Předložení OP vládě ČR: konec května 2006

Předložení NSRR a OP Evropské komisi: říjen 2006

Zahájení realizace OP: 1. leden 2007

Struktura NRP

- Analýza současné situace;
- SWOT analýza;
- Strategie NRP pro období 2007–13 (cíle, strategie, priority NRP);
- Zaměření operačních programů;
- Rozložení finančních zdrojů;
- Řízení a koordinace politiky soudržnosti v ČR v období 2007–13 (institucionální rámec)

[20] [34]

Tab. 4. Rozdělení finančních zdrojů jednotlivých OP dle NRP v období let 2007 - 2013

Tématické OP	Celková alokace v mil. €	Regionální OP	Celková alokace v mil. €
Integrovaný OP	1 582	ROP NUTS II Severozápad	746
OP Životní prostředí	4 920	ROP NUTS II Severovýchod	656
OP Doprava	5 770	ROP NUTS II Střední Čechy	559
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	1 830	ROP NUTS II Jihozápad	619
OP Výzkum a vývoj pro inovace	2 070	ROP NUTS II Jihovýchod	704
OP Lidské zdroje a zaměstnanost	1 840	ROP NUTS II Moravskoslezsko	716
OP Technická pomoc	290	ROP NUTS II Střední Morava	657
OP Podnikání a inovace	3 040		

Zdroj: [34] + vlastní úprava

5.3 Analýza čerpání OPŽP, OPD a ROP Střední Morava ve Zlínském kraji

V této podkapitole provádím samotnou analýzu vybraných OP a ROP. Z tématických OP jsem OP Životní prostředí a OP Doprava zvolila z toho důvodu, že se jedná o dva největší OP a také proto, že jejich výsledky jsou pro občany kraje nejvíce „viditelné“, a poznatelné (na rozdíl např. od OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost apod.).

Analýza popisuje stavy počtu schválených projektů a výše schválené finanční podpory. K možnosti srovnání získaných výsledků analýzy a zjištění postavení ZLK v rámci ČR

jsem si pro OP stanovila komparační kritérium alikvotního podílu ZLK k ostatním jednotkám NUTS 2. To odpovídá 1/7 (14,3%). Kritérium je založeno na předpokladu, že regiony soudržnosti NUTS 2 odpovídají rovnoměrnému územnímu rozdělení, jako jednotky administrativně určené pro statistické účely EU.

5.3.1 OP Životní prostředí

Tab. 5. Prioritní osy OPŽP

Prioritní osa	Název	Projekty
prioritní osa 1	Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní	Např. výstavba, rekonstrukce či intenzifikace čistíren odpadních vod a stokových systémů, úpraven vody, rozvodných sítí pitné vody, budování systémů komplexního sledování, zjišťování a hodnocení stavu jakosti a množství povrchových a podzemních vod, výstavba poldrů, úpravy koryt řek apod.
prioritní osa 2	Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí	Např. rekonstrukce a pořízení spalovacích zdrojů pro snížení spotřeby a omezení emisí, pořízení spalovacích zařízení se značkou ekologicky šetrný výrobek, výsadba a regenerace izolační zeleně oddělující obytnou zástavbu od průmyslových staveb či komerčních areálů nebo frekventovaných dopravních koridorů, snižování tepelných ztrát rodinných a bytových domů, opatření na zdrojích vedoucích k odstranění či snížení emisí těkavých organických látek do ovzduší formou přechodu na vodou ředitelné barvy, instalace katalytických či termooxi-dačních jednotek apod.
prioritní osa 3	Udržitelné využívání zdrojů energie	Např. instalace větrných elektráren, aplikace technologií na využití odpadního tepla, zateplovací systémy budov, výstavba a rekonstrukce centrálních a blokových kotelen, instalace obnovitelných zdrojů energie zejména pro vytápění a přípravu teplé vody typu solární systémy, kotle na biomasu, tepelná čerpadla apod.
prioritní osa 4	Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží	Např. budování systémů odděleného sběru odpadů, budování zařízení na využívání odpadů, zejména na třídění, úpravu a recyklaci odpadů, rekultivace starých skládek, sanace vážně kontaminovaných lokalit apod.
prioritní osa 5	Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik	Např. zpřístupňování informací o životním prostředí uživatelům Internetu, infrastruktura pro program REACH, budování infrastruktury pro institucionálního zázemí výzkumu BAT (nejlepších dostupných technik) apod.
prioritní osa 6	Zlepšování stavu přírody a krajiny	Např. opatření k uchování a zvyšování početnosti druhů, obnova a výstavba návštěvnické infrastruktury ve zvláště chráněných územích, ptačích oblastech, evropsky významných lokalitách, přírodních parcích a geoparcích, opatření spojená s im-

		plementací soustavy Natura 2000, výsadba a obnova remízů, alejí, soliterních stromů, větrolamů, zvyšování retenční schopnosti krajiny, zakládání a revitalizace významné sídelní zeleně, stabilizace nebo sanace sesuvů a skalních masivů apod.
prioritní osa 7	Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětlení	Např. nákup, rekonstrukce, výstavba a technické vybavení objektů za účelem vzniku nových center a poraden, tvorba environmentálních osvětových, informačních a odborných materiálů a vzdělávacích a metodických pomůcek apod.
prioritní osa 8	Technická pomoc	Financování aktivit spojených s řízením programu, např. platy pracovníků zapojených do řízení OPŽP, výběr projektů, monitoring projektů a programu, zpracování studií a analýz, publicita programu, podpora schopnosti potenciálních příjemců čerpat finanční prostředky z programu apod.

Zdroj: [34]

Operační program Životní prostředí (OPŽP) se řadí mezi tematické operační programy v cíli Konvergence. Jeho cílem je zlepšení kvality životního prostředí jako předpokladu atraktivnosti a konkurenceschopnosti státu a jeho regionů. Kvalitní životní prostředí je základem zdraví jeho obyvatel a tím tak zvyšuje atraktivitu území pro život, práci i investice.

Z pohledu finančních prostředků je druhým největším českým OP. Je financován z ERDF a FS, kde je pro něj vyčleněno 4,92 mld. €. Tato částka činí 18,4 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro ČR. Další navýšení o 0,87 mld. € bude financováno z českých veřejných zdrojů.

OP Životní prostředí se skládá z 8 prioritních os. Tyto osy jej dělí na logické celky a ty jsou dále konkretizovány prostřednictvím tzv. oblastí podpor, případně ještě podoblastí. Ty vymezují, které typy projektů budou v rámci jednotlivých prioritních os podpořeny. Operační program byl schválen Evropskou komisí dne 20. 12. 2007. V následující analýze zpracovávám dostupné informace k datu 3.2.2011. [23] [29]

Analýza OPŽP ve Zlínském kraji

Jak již bylo výše uvedeno, pro OPŽP bylo vyčleněno z evropských fondů celkem 4,92 mld. €. V následující tabulce uvádím rozložení těchto zdrojů mezi jednotlivé prioritní osy programu, jejich průměrné rozdělení mezi kraje čerpající z tohoto OP a schválené finanční prostředky pro Zlínský kraj.

Tab. 6. Rozdělení alokace OPŽP dle prioritních os

Prioritní osa	Celková alokace pro jednotlivé osy	Průměrné zdroje pro jeden kraj (13 krajů)	Schválená podpora celkem ve všech krajích	Průměrná schválená podpora na jeden kraj	Schválená podpora ve Zlínském kraji
prioritní osa 1	1 990 mil. €	153 mil. €	1 735 mil. €	134 mil. €	115 mil. €
prioritní osa 2	630 mil. €	48 mil. €	41 mil. €	3 mil. €	3 mil. €
prioritní osa 3	670 mil. €	52 mil. €	530 mil. €	41 mil. €	37 mil. €
prioritní osa 4	780 mil. €	60 mil. €	391 mil. €	30 mil. €	37 mil. €
prioritní osa 5	60 mil. €	5 mil. €	18 mil. €	1 mil. €	0 mil. €
prioritní osa 6	600 mil. €	46 mil. €	371 mil. €	29 mil. €	15 mil. €
prioritní osa 7	40 mil. €	3 mil. €	41 mil. €	3 mil. €	1 mil. €

Zdroj: [31] + vlastní výpočty

Jak již z tabulky vyplývá, největší objem schválených finančních prostředků je určen pro prioritní osu 1 a to jak ve Zlínském kraji, tak v celé ČR. Z této osy jsou čerpány prostředky pro zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní. Není se čemu divit, že po několikrát se opakujících záplavách z posledních let jsou nejen ve Zlínském kraji spravovány koryta řek a budovány protipovodňové hráze i jiná opatření ke snížení rizika opakování se záplav. Stále však Zlínský kraj nedosahuje ve výši schválené podpory průměru čerpání v jiných krajích.

Ve Zlínském kraji se dále prostředky OPŽP nejvíce čerpají z prioritních os 3 a 4 k udržitelnému využívání zdrojů energie a zkvalitnění nakládání s odpady. Zejména je pro občany našeho kraje patrné četné budování solárních elektráren a zateplování veřejných budov, zejména škol. V rámci prioritní osy bylo také od počátku nového programového období 2007 – 2013 schváleno nejvíce projektů a to celkem 207.

Nejméně projektů bylo schváleno v rámci prioritních os 5 a 7. A to jak do počtu výše schválené podpory, tak v celkovém počtu projektů, které v rámci těchto os byly schváleny a realizovány pouze dva v celkové hodnotě 1 mil. €.

V následující tabulce uvádím přehled schválených finančních podpor a také počet celkem schválených projektů dle jednotlivých prioritních os ve Zlínském kraji ve srovnání s ČR.

Tab. 7. Počet projektů a celková schválená podpora OPŽP dle prioritních os

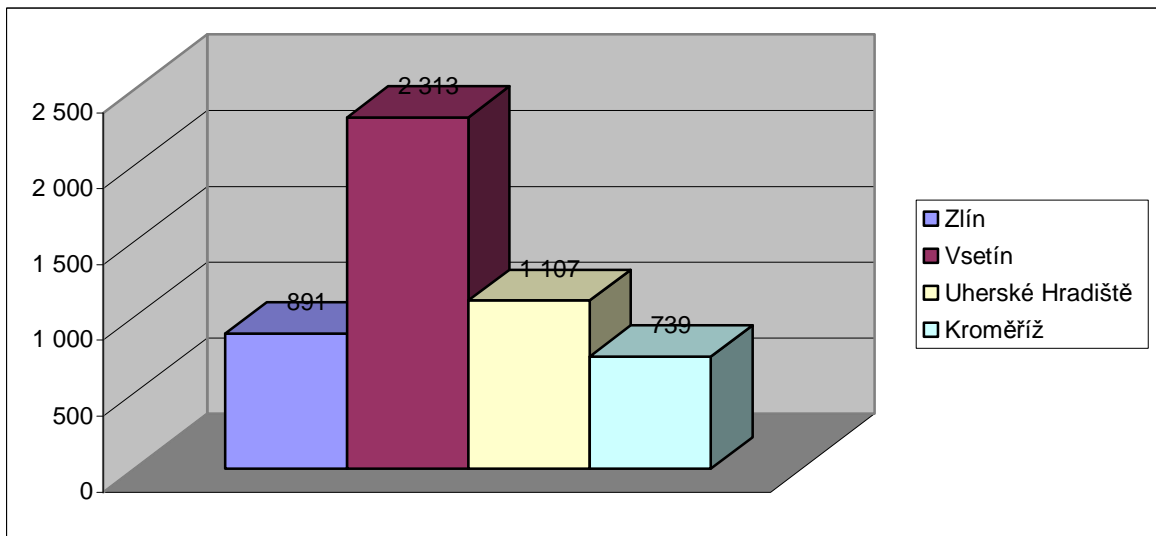
Prioritní osa	Celková alokace pro jednotlivé osy	Počet schválených projektů			Výše schválené finanční podpory		
		ZLK	ČR	Podíl ZLK v %	ZLK	ČR	Podíl ZLK v %
prioritní osa 1	1 990 mil. €	43	669	6,4	115 mil. €	1 735 mil. €	6,6
prioritní osa 2	630 mil. €	7	113	6,2	3 mil. €	41 mil. €	7,3
prioritní osa 3	670 mil. €	207	1800	11,5	37 mil. €	530 mil. €	7,0
prioritní osa 4	780 mil. €	97	857	11,3	37 mil. €	391 mil. €	9,5
prioritní osa 5	60 mil. €	0	32	0	0 mil. €	18 mil. €	0
prioritní osa 6	600 mil. €	124	1870	6,6	15 mil. €	371 mil. €	4,0
prioritní osa 7	40 mil. €	2	32	6,3	1 mil. €	41 mil. €	2,4
celkem	4 770 mil. €	480	5 373	8,9	208 mil. €	3 127 mil. €	6,7

Zdroj: [31] + vlastní výpočty

V rámci analýzy OPŽP jsem se dále zaměřila na čerpání finanční podpory v jednotlivých okresech Zlínského kraje. Nejvíce schválených projektů s celkovým počtem 150 bylo v okrese Uherské Hradiště. 75 projektů z tohoto počtu bylo schváleno v prioritní ose 3. Nejvíce zdrojů tedy putovalo do realizací úspor energií. Co do výše schválené podpory však jednoznačně nejvyšší dotace získal okres Vsetín s počtem 129 schválených projektů. Nejvíce projektů v tomto okrese bylo taktéž schváleno v rámci prioritní osy 3.

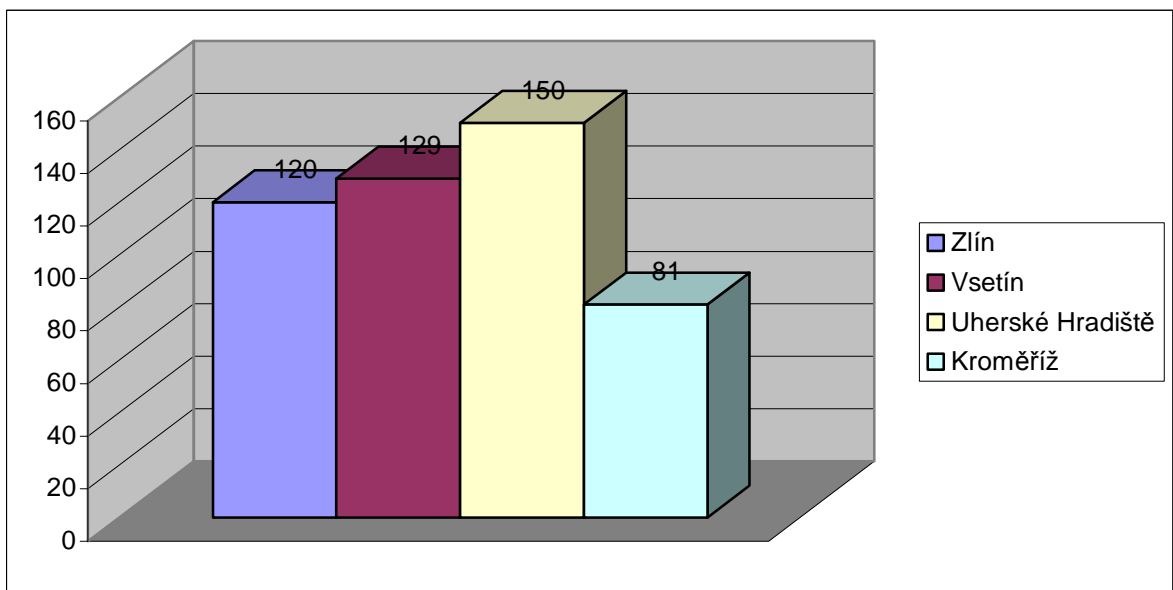
Následující grafy uvádí přehled výše schválené podpory a počtu podpořených projektů v jednotlivých okresech Zlínského kraje.

Graf 1. Výše schválené podpory v mil. Kč dle okresů

Zdroj: [31] + vlastní výpočty

Graf 2. Počet schválených projektů OPŽP v okresech Zlínského kraje

Zdroj: [31] + vlastní výpočty

Nejčastějšími žadateli o dotaci v rámci OPŽP ve Zlínském kraji byly obce, dále města a sdružení nebo svazky obcí. Mezi častými žadateli byly také vzdělávací instituce – školy, neziskové organizace a podnikatelské subjekty.

Nejvíce prostředků bylo přidělo ve všech okresech v roce 2010. V tomto roce bylo alokováno celkem 2 972 mil. Kč a schváleno 303 projektů z celkových 480, které byly schváleny od začátku programového období.

5.3.2 OP Doprava

Tab. 8. Prioritní osy OPD

Prioritní osa	Název	Projekty
prioritní osa 1	Modernizace železniční sítě TEN-T	Např. modernizace tranzitních koridorů a rozhodujících železničních uzlů na síti TEN-T, zajišťování interoperability implementací TSI a dálkového řízení provozu, včetně úprav vozidel, opatření k minimalizaci vlivů již dokončených staveb na životní prostředí a veřejné zdraví apod.
prioritní osa 2	Výstavba a modernizace dálniční a silniční sítě TEN-T	Např. výstavba dalších úseků sítě TEN-T, modernizace a kapacitnění již provozovaných úseků kategorie D, R a ostatních silnic I. tříd sítě TEN-T, koordinované řízení dopravního provozu, systémy zjišťující výskyt dopravní nehody apod., opatření k minimalizaci vlivů dokončených staveb na životní prostředí a veřejné zdraví typu budování protihlukových zdí a valů, výměny oken u obytných domů, výstavba mostů pro migraci živočichů apod.
prioritní osa 3	Modernizace železniční sítě mimo síť TEN-T	Např. modernizace důležitých železničních uzlů, rekonstrukce železničních tratí, vč. zajištění interoperability, postupná elektrizace dalších železničních tratí, rozvoj přeshraničních tratí, provázání na drážní systémy regionální a městské hromadné dopravy, opatření k minimalizaci vlivů již dokončených staveb na životní prostředí a veřejné zdraví apod.
prioritní osa 4	Modernizace silnic I. třídy mimo TEN-T	Např. modernizace a odstraňování závad na silnicích I. třídy, budování obchvatů a zklidňování dopravy v obydlené zástavbě, implementace telematických systémů na silnicích I. třídy, zabezpečení dostatečné kapacity silniční infrastruktury v příhraničních a citlivých oblastech, investice do metodicko-výcvikových center, opatření k minimalizaci vlivů již dokončených staveb na životní prostředí a veřejné zdraví apod.
prioritní osa 5	Modernizace a rozvoj pražského metra a systémů řízení silniční dopravy v hl. m. Praze	Např. vybudování systému řízení a regulace městského silničního provozu pro optimalizaci propustnosti uzlů na hlavní uliční síti města, výstavba nových úseků metra apod.
prioritní osa 6	Podpora multimodální nákladní přepravy a rozvoj vnitrozemské vodní dopravy	Např. výstavba a modernizace infrastruktury kombinované dopravy, zlepšení stavu infrastruktury vodní dopravy řešením problémů splavnosti na dopravně významných vnitrozemských vodních cestách, modernizace vnitrozemských plavidel, podpora nových multimodálních technologií překládky, podpora veřejných logistických center apod.
prioritní osa 7	Technická pomoc	Financování aktivit spojených s řízením programu, např. platy pracovníků zapojených do řízení OPD, výběr projektů, monitoring projektů a programu, publicita programu, apod.

Zdroj: [34]

Základní podmínkou k provozování dopravy je vytvoření dostatečně kvalitní dopravní infrastruktury. V současné době navíc její význam přesahuje jedno odvětví. Je podmínkou konkurenceschopnosti a hospodářského růstu celého státu. Dostupnost výkonné a neselehávající dopravní a komunikační infrastruktury také tvoří nezbytné kritérium pro získání zahraničních investic.

OP Doprava je z pohledu finančních prostředků největším českým operačním programem. Náleží mezi tématické OP v cíli Konvergence. Z fondů ERDF a FS je pro něj vyčleněno 5,77 mld. €. Jeho cílem je vytvořit podmínky pro zajištění rozvoje kvalitní dopravy dle principů udržitelného rozvoje.

Tento OP je stejně jako OPŽP rozdělen na celkem 7 prioritních os, oblastí podpor a podoblastí. OP Doprava byl schválen Evropskou komisí dne 11.12. 2007. V analýze zpracovávám všechny projekty, které byly dosud v aktuálním programovém období schváleny. [29] [30]

Analýza OPD ve Zlínském kraji

Tab. 9. Rozdělení alokace OPD dle prioritních os

Prioritní osa	Celková alokace pro jednotlivé osy	Průměrné zdroje pro jeden kraj (13 krajů)	Schválená podpora celkem ve všech krajích*	Průměrná schválená podpora na jeden kraj	Schválená podpora ve Zlínském kraji
prioritní osa 1	2 196 mil. €	169 mil. €	1 509 mil. €	116 mil. €	34 mil. €
prioritní osa 2	1 614 mil. €	124 mil. €	1 932 mil. €	149 mil. €	279 mil. €
prioritní osa 3	393 mil. €	30 mil. €	152 mil. €	12 mil. €	20 mil. €
prioritní osa 4	1 051 mil. €	81 mil. €	1 172 mil. €	90 mil. €	74 mil. €
<i>prioritní osa 5</i>	<i>33 mil. €</i>				
prioritní osa 6	119 mil. €	9 mil. €	122 mil. €	9 mil. €	0 mil. €

Zdroj: [30] + vlastní výpočty

Díky finančním prostředkům z evropských fondů se občané Zlínského kraje v aktuálním programovacím období dočkali zejména dvou velmi očekávaných projektů – a sice pře-

* po realizaci projektu bylo v některých případech proplaceno méně než byla původní schválená částka

stavby silnice č. I/49 Zlín – Malenovice a dokončení části dálnice D1 v úseku Skalka – Hulín. Především první zmíněný projekt je díky celorepublikovému rozsahu velmi významný. Proto také bylo právě na tento projekt ve Zlínském kraji vyčerpáno nejvíce schválených finančních prostředků. Celkově ze všech projektů v OP Doprava zaujímá dostavba této části dálnice D1 čtvrtou nejvyšší pozici z projektů, které získaly největší objem dotace z fondů EU.

Nejvíce finančních prostředků bylo dále ve Zlínském kraji čerpáno z prioritní osy 4. Zde byly schváleny celkem 3 projekty - silnice I/50 Bánov – obchvat, silnice I/57 Semetín - Bystřička, 1. stavba a silnice I/49 Zlín - Malenovice, II. etapa. Na modernizaci železniční sítě mimo síť TEN-T bylo ve Zlínském kraji využito celkem 20 mil. € ze zdrojů EU ve dvou schválených projektech rekonstrukcí železničních stanic.

Naopak zcela pod celorepublikovým průměrem je Zlínský kraj v čerpání z prioritní osy 1. Tady byly schváleny pouze dva projekty a v prioritních osách 6 a 7 dokonce žádný. Čerpání ZLK v OP Doprava je však řízeno zejména centrálními orgány a je určeno především pro velké infrastrukturní projekty a z pozice krajského zastoupení existuje jen omezená možnost čerpání ovlivnit.

V následující tabulce uvádím přehled schválených finančních podpor a také počet celkem schválených projektů dle jednotlivých prioritních os ve Zlínském kraji ve srovnání s ČR.

Tab. 10. Počet projektů a celková schválená podpora OPD dle prioritních os

Prioritní osa	Celková alokace pro jednotlivé osy	Počet schválených projektů			Výše schválené finanční podpory**		
		ZLK	ČR	Podíl ZLK v %	ZLK	ČR	Podíl ZLK v %
prioritní osa 1	2 196 mil. €	2	24	8,3	34 mil. €	1 509 mil. €	2,3
prioritní osa 2	1 614 mil. €	1	10	10,0	279 mil. €	1 932 mil. €	14,4
prioritní osa 3	393 mil. €	2	12	16,7	20 mil. €	152 mil. €	13,2

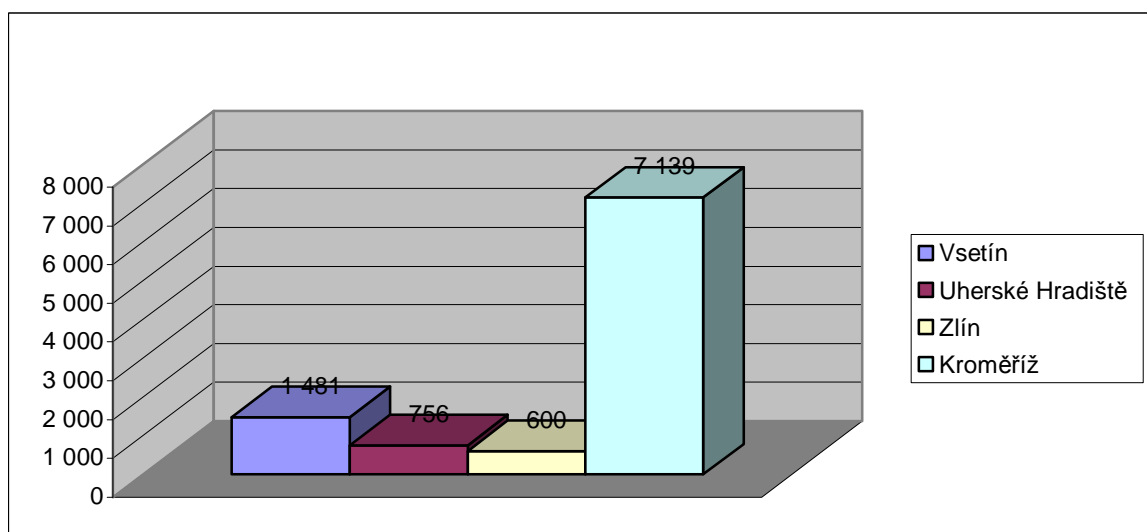
** po realizaci projektu bylo v některých případech proplaceno méně než byla původní schválená částka

prioritní osa 4	1 051 mil. €	3	42	7,1	74 mil. €	1 172mil. €	6,3
<i>prioritní osa 5</i>	<i>33 mil. €</i>	<i>0</i>	<i>2</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>43 mil. €</i>	<i>0</i>
prioritní osa 6	119 mil. €	0	21	0	0 mil. €	122 mil. €	0
celkem	5 406 mil. €	8	111	7,2	407 mil. €	4 930 mil.€	8,3

Zdroj: [30] + vlastní výpočty

Z OP Doprava bylo ve Zlínském kraji podpořeno celkem 8 projektů. Tyto projekty byly stejnoměrně rozděleny po 2 ve všech 4 okresech Zlínského kraje. Do výše schválených prostředků bylo nejvíce peněz alokováno do okresu Kroměříž, zejména díky již zmíněné stavby části dálnice D1. Dále následoval okres Vsetín, Uherské Hradiště a Zlín.

Graf 3. Výše schválené finanční podpory OPD v mil. Kč dle okresů

Zdroj: : [30] + vlastní výpočty

Téměř všechny projekty ve Zlínském kraji byly schváleny již v roce 2008. 4 z nich jsou v současné době již také ukončeny a mimo jeden jsou již všechny v realizaci nebo dokonce v předčasném užívání.

5.3.3 ROP Střední Morava

Tab. 11. Prioritní osy ROP Střední Morava

Prioritní osa	Název	Projekty
prioritní osa 1	Doprava	Např. rekonstrukce, modernizace a výstavba silnic II. a III. Třídy a ve vazbě na ně i úseků místních a účelových komunikací vč. Odstraňování nebezpečných míst a zpracování projektové dokumentace a provedení dalších příprav nezbytných pro zahájení prací, obchvaty sídel, protihlukové stěny, protiprašná opatření, mimoúrovňová křížení biokoridorů s komunikacemi, výstavba, modernizace a rekonstrukce infrastruktury pro regionální letiště, infrastruktura pro zvýšení bezpečnosti, prevenci a řešení rizik, budování přestupních terminálů integrované veřejné dopravy, nákupu dopravních prostředků vč. Ekologických, budování systémů umožňující přednost dopravních prostředků hromadné dopravy na křižovatkách, výstavba regionálně významných stezek pro bezmotorovou dopravu apod
prioritní osa 2	Integrovaný rozvoj a obnova regionu	Např. přeložky a výstavba technického a dalšího vybavení území, obnova a výstavba infrastruktury a místních a účelových obslužných komunikací, projektová příprava, projektová dokumentace, architektonická soutěž, odstranění nevyužitelných staveb a ekologických zátěží, hrubé terénní úpravy a úpravy veřejných prostranství vč. Výsadby okrasné zeleně, obnova a rekonstrukce stávajících objektů, vzdělávací, sociální a zdravotnická infrastruktura, infrastruktura pro poskytování zájmových a volnočasových aktivit, vč. Kulturních, sportovních a multifunkčních zařízení, pořízení vybavení ke zvýšení kvality poskytovaných služeb a technologický rozvoj, rekonstrukce, modernizace a revitalizace objektů pro podnikání vč. Brownfields, infrastruktura pro zvýšení bezpečnosti, prevenci a řešení rizik apod.
prioritní osa 3	Cestovní ruch	Např. rozvoj a obnova infrastruktury pro aktivní a kulturně-poznávací formy cestovního ruchu a lázeňství vč. Návazné infrastruktury, vybudování jednotného systému turistických okruhů, naučných stezek, navigačních tabulí, rekonstrukce kulturní či technické památky nebo kulturní zajímavosti vč. Návazné infrastruktury, modernizace, výstavba nebo rozšíření ubytovacího zařízení vč. Sportovních zařízení, služeb v rámci incentivní a kongresové turistiky, rozvoj a obnova areálu pro sjezdové či běžecké lyžování vč. Návazné infrastruktury, komplexní a jednotný marketing turistické destinace, propagace regionálních produktů cestovního ruchu, zřízení jednotného informačního systému apod.
prioritní osa 4	Technická pomoc	Financování aktivit spojených s řízením programu, např. platy pracovníků zapojených do řízení ROP SM, výběr projektů, monitoring projektů a programu, zpracování studií a analýz, zajištění publicity programu, poskytování informačních a poradenských služeb potenciálním žadatelům o podporu apod.

Zdroj: [34]

Regionální operační programy (ROP) jsou sestaveny v souladu s principem subsidiarity. Jsou nástrojem k naplňování priorit Národního rozvojového plánu a jejich globálním cílem

je urychlení rozvoje regionů ČR, zvýšení jejich konkurenceschopnosti a atraktivity pro investice a posílení kvality života obyvatel, při respektování vyváženého a udržitelného rozvoje regionů vycházející z využití jejich potenciálu. Každý ROP je řízen samostatně Regionální radou (RR) daného regionu soudržnosti. Na regionální operační programy cíle Konvergence je z fondů EU vyčleněno 4,6 mld. €

Regionální operační program NUTS II Střední Morava je určen pro region soudržnosti Střední Morava. Ten se skládá ze dvou krajů - Olomouckého a Zlínského. Zaměřuje se zejména na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu a také na modernizaci prostředků veřejné dopravy. Dále je jeho cílem také podpora rozvoje infrastruktury a služeb cestovního ruchu, příprava menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově. Toho se snaží dosáhnout především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury nebo také odstraňováním ekologických zátěží.

Regionální operační program NUTS II Střední Morava se řadí mezi regionální operační programy v cíli Konvergence. Je pro něj vyčleněno celkem 657,39 mil. € a tato částka má být navýšena o dalších 116,01 mil. € z českých veřejných zdrojů. ROP SM je rozdělen na 4 prioritní osy. V následující analýze zpracovávám dostupné informace k měsíci srpnu 2010. [29] [32]

Analýza ROP Střední Morava

Tab. 12. Rozdělení alokace ROP Střední Morava dle prioritních os

Prioritní osa	Celková alokace programu	Počet schválených projektů	Výše schválené finanční podpory	Podíl schválené finanční podpory na alokaci PO v %	Průměrná schválená podpora na jeden kraj (2 kraje)	Schválená podpora ve Zlínském kraji
prioritní osa 1	255 mil. €	93	102 mil. €	40,0	51 mil. €	60 mil. €
prioritní osa 2	259 mil. €	221	117 mil. €	45,2	58,5 mil. €	53 mil. €
prioritní osa 3	122 mil. €	107	70 mil. €	57,4	35 mil. €	33 mil. €
prioritní osa 4	22 mil. €	2	1 mil. €	4,5	0,5 mil. €	0,7 mil. €

celkem	658 mil. €	423	290 mil. €	44,0	145 mil. €	17 mil. €
--------	------------	-----	------------	------	------------	-----------

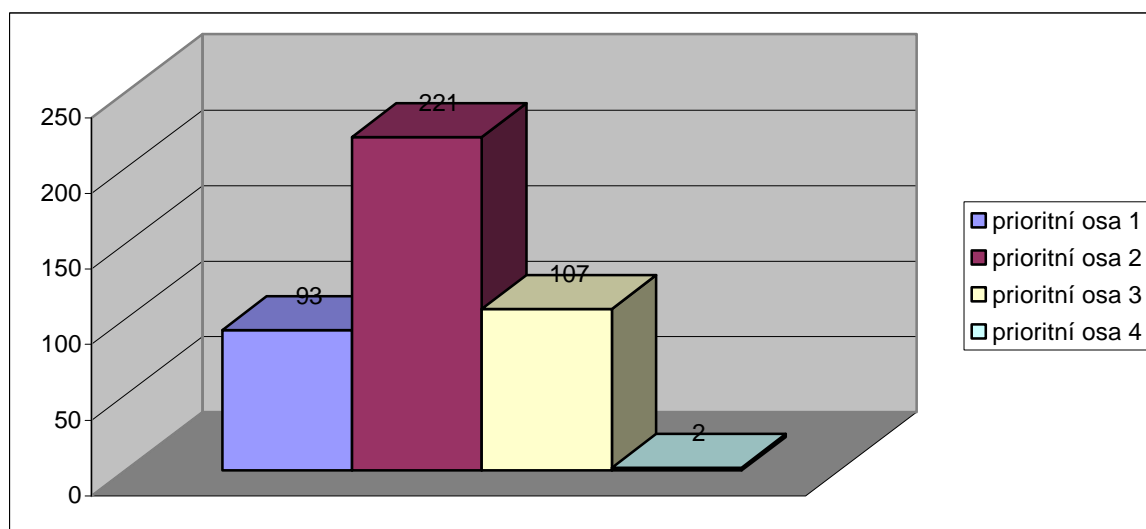
Zdroj:[32] + vlastní výpočty

Z ROP Střední Morava bylo nejvíce finančních prostředků vyčleněno pro prioritní osy 1 a 2. Celkový počet schválených projektů dosáhl hodnoty 425. Nejvíce schválených projektů, celkem 221 bylo v rámci prioritní osy 2. Výše schválené podpory v této ose byla však jen o 15 mil. € vyšší než schválená výše podpory v prioritní ose 1. Tady celkový počet projektů dosáhl hodnoty o více než polovinu nižší než v prioritní ose 2. Shodně lze tedy popsat že jak ve Zlínském tak i Olomouckém kraji byly zdroje EU nejvíce využity pro rozvoj a obnovu regionu a dopravy. Zejména budování četných tras cyklostezek, vytváření nových center volnočasových aktivit a modernizace škol je občany těchto krajů velmi vítána.

Z tabulky dále vyplývá, že čerpání v obou krajích co do výše schválené podpory je v průběhu aktuálního programového období srovnatelné. Co do počtu projektů bylo prozatím v Olomouckém kraji schváleno přibližně o 60 projektů více než v kraji Zlínském. Nejmenší objem prostředků je prozatím čerpán z prioritní osy 4, kde byly schváleny pouze dva projekty.

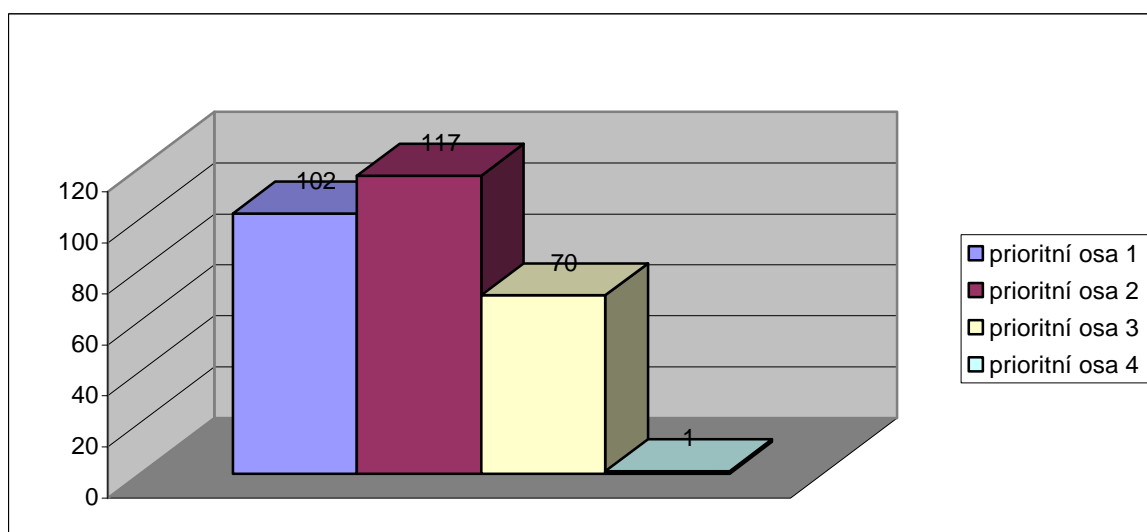
V následujících grafech uvádím přehled schválených finančních podpor a také počet celkem schválených projektů dle jednotlivých prioritních os ve Zlínském kraji a Olomouckém kraji.

Graf 4. Počet schválených projektů ROP Střední Morava dle prioritních os

Zdroj: [32] + vlastní výpočty

Graf 5. Výše schválené finanční podpory ROP Střední Morava v mil. Eur dle prioritních os

Zdroj: [32] + vlastní výpočty

Nejvyšší počet projektů ze všech okresů regionu soudržnosti Střední Morava bylo schváleno v okrese Olomouc (75) a nejméně v okrese Kroměříž (17) jak vyplývá z následujícího grafu. Ve všech okresech bylo shodně nejvíce finančních prostředků čerpáno zejména z prioritní osy 2, dále pak z prioritní osy 1 a následně z prioritní osy 3. Výjimku tvoří pouze okres Prostějov, kde nebyl ani jeden projekt z celkových 35 schválen v jiné než prioritní ose 1 a 2.

Graf 6. Počet projektů ROP Střední Morava dle jednotlivých krajů regionu soudržnosti Střední Morava

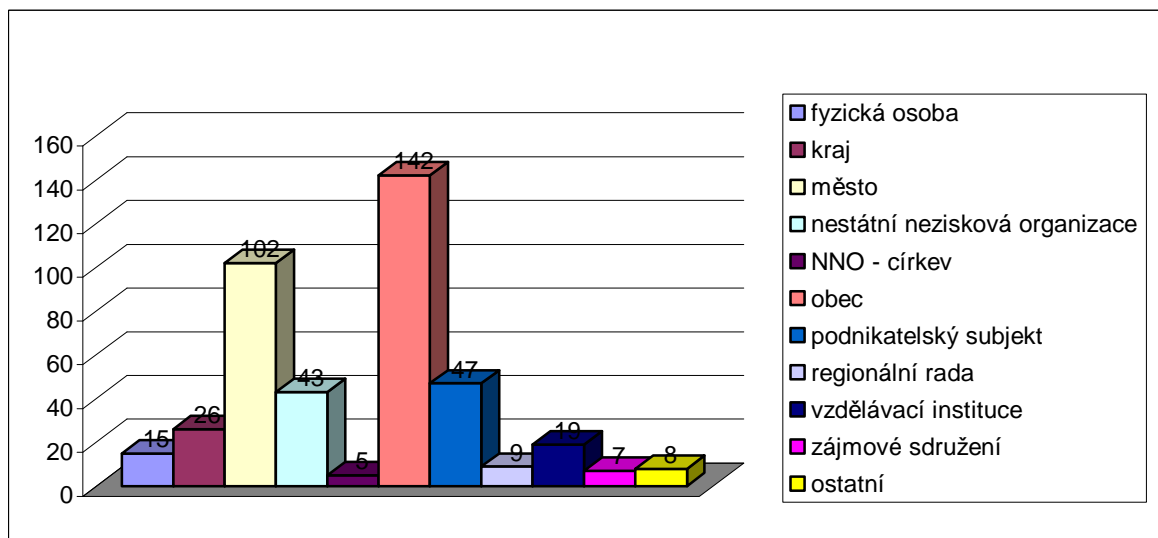
osa	Název projektu	Operační program	Fond EU	Částka	
				Datum alokace	Alokovaná částka
3	Rekonstrukce rehabilitačního centra Beskydského hotelu Relax	ROP NUTS II Střední Morava	ERDF	07.05.2009	2 791 791
1	Nezdenický cyklookruh, část Bojkovice - Pitín	ROP NUTS II Střední Morava	ERDF	18.12.2008	4 494 100
2	Revitalizace brownfield ve Vsetíně - Bobrkách pro rozvoj podnikání společnosti G.N.P. spol. s r.o.	ROP NUTS II Střední Morava	ERDF	22.04.2009	8 109 013
3	MUZEUM KOČÁŘŮ, ČECHY POD KOSÍŘEM	ROP NUTS II Střední Morava	ERDF	27.01.2009	4 171 894
3	Hotel Bouzov	ROP NUTS II Střední Morava	ERDF	27.02.2009	2 823 495

Zdroj: [32] + vlastní výpočty

U analýzy ROP Střední Morava jsem se dále zaměřila také na příjemce podpory. Nejčastějším žadatelem byly obce, které získaly podporu celkem pro 142 projektů. Za nimi následovaly města a podnikatelské subjekty, které dohromady získaly 149 schválených projektů. Nejméně prostředků bylo schváleno pro církve a zájmová sdružení. Regionální rada ROP Střední Morava získala podporu pro 15 projektů.

Graf 7. Počet schválených projektů ROP Střední Morava dle příjemce podpory

Zdroj: [32] + vlastní výpočty

6 VÝSLEDKY ANALÝZY VYBRANÝCH OP A ROP A OPATŘENÍ K EFEKTIVNĚJŠÍMU ČERPÁNÍ ZE STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ EU

Poslední kapitola mé diplomové práce je věnována popisu výsledků zjištěných z provedené analýzy v kapitole 5. Dále zde provádím SWOT analýzu strukturálních fondů jako celku. Závěrem této kapitoly se pokouším navrhnout opatření, které by mohly přispět k efektivnějšímu čerpání finančních prostředků ze zdrojů strukturálních fondů EU.

6.1 Klíčová zjištění analýzy

Až na několik málo pozitivních zjištění je míra čerpání z vybraných OP v ZLK podprůměrná.

OP Životní prostředí

K datu 3.2. 2011 bylo v rámci celé ČR schváleno celkem 5 373 projektů v hodnotě více než 3 127 mil. €. Z toho bylo ve ZLK schváleno celkem 480 projektů v hodnotě přibližně 208 mil. €. To znamená podíl 6,7 % ZLKna čerpání za celou ČR. Hodnota komparačního kritéria není prozatím dosažena ani v jedné ze 7 analyzovaných prioritních os tohoto OP. Nejhorší průměr čerpání finančních prostředků ze zdrojů EU byl zjištěn v prioritní ose 7, kde hodnota nedosahuje ani 3 %. Nejvyšší hodnoty naopak dosahuje prioritní osa 2, ani zde však nejsou výsledky ani průměrné v rámci ČR. Nejúspěšnější žadatelé o dotace byly v rámci ZLK v okrese Uherské Hradiště, kde bylo dosud schváleno nejvíce projektů. Na druhou stranu nejméně úspěšní byly žadatelé v okrese Kroměříž.

OP Doprava

V Op Doprava bylo dosud schváleno celkem 111 projektů, z toho 8 ve Zlínském kraji. Z celkových 4 930 mil. € bylo pro Zlínský kraj přiděleno 407 mil. €. Nejvíce z těchto prostředků putovalo ve ZLK do okresu Kroměříž. Díky vysokým dotacím získaných v prioritních osách 2 a 3 byl OP Doprava čerpán s 8,3 % podílem z celé ČR. Tyto dvě prioritní osy se také jako jediné blíží hodnotě komparačního kritéria (prioritní osa 2 jej dosahuje). Naopak prioritní osa 6 zůstala zcela nečerpána.

ROP Střední Morava

V ROP Střední Morava lze konstatovat, že čerpání je velmi uspokojivé. Z pohledu celkové částky alokace je zatím přidělena dotace ve výši 44 % (včetně technické asistence). V jednotlivých prioritních osách však některé zaostávají, i když jen v malé míře. Pomalejší čerpání je zřejmě zejména v prioritní ose 1 a 4 (kde však alokace nelze na krajské úrovni výrazně ovlivnit). Ve ZLK byl co do výše schválených projektů nejméně úspěšný okres Vsetín s 57 projekty. Naopak nejméně úspěšný a to jak ve Zlínském, tak Olomouckém kraji byl okres Kroměříž, kde bylo schváleno pouze 17 projektů. Nejméně úspěšnými žadateli o dotace byly obce. Naopak zájmová sdružení a nestátní neziskové organizace v počtu schválených projektů velmi úspěšné nejsou.

Ve srovnání Zlínského a Olomouckého kraje byl co do počtu schválených projektů úspěšnější kraj Olomoucký s 233 schválenými projekty. Výše schválené podpory se však v obou krajích liší jen o zhruba 400 mil. Kč, i přesto, že ve Zlínském kraji bylo schváleno o 58 projektů méně. Nejvyšší alokace byla schválena v obou krajích v rámci prioritní osy 2. Podrobnější informace o projektech ve Zlínském a Olomouckém kraji jsou uvedeny v následující tabulce.

Tab. 13. Počet schválených projektů a celková alokace v mil Kč v Olomouckém a Zlínském kraji*

Prioritní osa	Olomoucký		Zlínský	
	Počet	Schválená alokace v mil. Kč	Počet	Schválená alokace v mil. Kč
Prioritní osa 1	51	1 404, 4	42	1 099, 1
Prioritní osa 2	135	1 563, 1	86	1 304, 5
Prioritní osa 3	47	662, 5	47	796, 4
Celkem	233	3 630	175	3 200

* v tabulce nejsou zahrnuty projekty určené pro oba kraje (např. projekt Marketingová strategie a marketingová značka Východní Moravy)

Zdroj: [32] + vlastní výpočty

Jak již bylo výše řečeno, nejúspěšnějším žadatelem o dotace ve Zlínském kraji byl okres Vsetín, s 57 schválenými projekty. Nejvyšší alokace však byla schválena pro okres Zlín. Naopak nejméně projektů i nejmenší částka alokace byla schválena v okrese Kroměříž, který však získal vysoké dotace v rámci OP Doprava. Nejvíce projektů bylo schvalováno v rámci prioritní osy 2, nezanedbatelné částky dotací však putovaly i do projektů v rámci prioritní osy 1 a to souhrnně ve všech okresech Zlínského kraje. Podrobné rozdělení dotací a počty schválených projektů v jednotlivých okresech Zlínského kraje ukazuje následující tabulka.

Tab. 14. Výše schválené podpory a počty schválených projektů v okresech Zlínského kraje

Okres	Prioritní osa	Počet	Schválená alokace v mil. Kč
Kroměříž	1	7	145, 4
	2	6	91, 6
	3	4	33, 0
	Celkem	17	270, 0
Uherské Hradiště	1	13	277, 5
	2	32	281, 2
	3	7	140, 1
	Celkem	52	698, 8
Vsetín	1	13	399, 8
	2	29	433, 6
	3	15	159, 5
	Celkem	57	992, 9
Zlín	1	9	276, 5
	2	19	498, 1
	3	18	429, 1
	Celkem	46	1 203, 7

Zdroj: [32] + vlastní výpočty

6.1.1 Návrh opatření pro zvýšení efektivity čerpání ve vybraných OP a ROP

Z vybraných OP a ROP nejlepšího výsledku čerpání dotací dosáhl ROP Střední Morava. Ani ve zbývajících OP však výsledky nejsou zanedbatelné a ve značné míře prokazují jak jsou strukturální fondy pro ČR přínosné. Jejich čerpání je možností pro všechny subjekty regionu i ČR jak zvýšit svůj potenciál nebo realizovat projekty na něž nemají dostatek vlastních zdrojů. Zda se však tyto subjekty rozhodnout žádat o dotace EU nebo ne záleží v konečné fázi vždy jen na jejich konkrétním usmyslení.

Pro možnost efektivnější čerpání dotací ze strukturálních fondů EU ve Zlínském kraji v právě probíhajícím programovém období navrhuji následující opatření:

- pravidelné zveřejňování vyhlášených výzev v jednotlivých OP a ROP Střední Morava např. na stránkách Zlínského kraje
- poskytnou možným žadatelům co nejbližší informace o zbývajících možnostech čerpání (např. v podobě seminářů zajišťovaných řídicím orgánem v závislosti na vyhlášených výzvách v jednotlivých OP)
- přímé oslovení možných žadatelů pro zbývajcí čerpání dotace
- zajistit pravidelné poskytování a zveřejňování dat týkající se čerpání ze SF ve ZLK
- v rámci ZLK podpořit nestátní neziskové organizace a zájmová sdružení, jež v čerpání ze SF zaostávají (nabídnout konkrétní pomoc dle jejich potřeb)

6.2 SWOT analýza strukturálních fondů EU

Silné stránky

- finanční prostředky ve výši 26,69 miliard eur
- rozdělení financí do OP – rozdělení finančních zdrojů pro jednotlivé osy a oblasti podpory
- financování na regionální a strukturální úrovni
- možnost získání dotace pro širokou oblast žadatelů (subjektů)
- užší koncentrace aktivit a zacílení podpory v daném území

Slabé stránky

- administrativní náročnost projektů
- dlouhá doba vyhodnocování podaných žádostí
- změna podmínek výzvy v průběhu psaní projektu nebo během jeho realizace
- nedostatečně připravená pravidla pro realizaci ze strany ministerstev
- zejména u některých projektů krátká doba realizace
- omezení výše mzdových nákladů pro odborné pracovníky nebo nemožnost uplatnění mzdových nákladů
- mezi podporovanými aktivitami nebo cílovými skupinami některé chybí
- nutnost předfinancování výdajů (zejména NNO těžko získávají úvěry apod.)
- velký počet žadatelů v rámci jedné oblasti podpory
- finanční a časová (kapacita) náročnost projektové přípravy
- vysoká minimální částka pro projekt (zpravidla 2 mil. Kč u ROP) znevýhodňující menší organizace
- primární nastavení některých OP jako investiční – neinvestiční (nemožnost kombinovat investiční a měkké projekty)
- nemožnost zahrnutí vyřešení majetkoprávních vztahů k předmětu podpory do nákladů na přípravu projektu.
- příliš dlouhá doba udržitelnosti
- konkurence jednotlivých žadatelů

Příležitosti

- možnost snižování rozdílů v úrovni rozvoje různých regionů a zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů
- zvýšení aktivit subjektů i regionu jako celku a prohloubení spolupráce mezi nimi
- zvýšení konkurenceschopnosti a atraktivity regionů (infrastruktura, cestovní ruch, zaměstnanost, životní prostředí,...)

- pomoc znevýhodněným skupinám obyvatel
- rozvoj podnikání a nových technologií
- možnost získat podporu na aktivity, jež by bez finančních zdrojů ze strukturálních fondů EU nebyly pro žadatele reálné
- ekonomický růst regionu/státu
- možnost získání významné investice ať už v podnikatelské, výzkumné, neziskové nebo veřejné sféře

Ohrožení

- odčerpávání odborných kapacit na administraci projektu
- zpoždění zahájení projektů z důvodu zpoždění plateb dotace apod.
- preference určitých subjektů krajskými úřady při hodnocení projektů (např. školské subjekty zřizované právě krajem nebo obcemi před neziskovými organizacemi)
- nutnost spolufinancování projektů (pro některé žadatele je i malá spoluúčast zátěží a mizí tak pro ně možnost žádat o dotace vůbec)

6.2.1 Výsledky SWOT analýzy

Strukturální fondy EU přináší možnost čerpání velkého množství finančních prostředků pro všechny oblasti rozvoje ať už obce, kraje či státu nebo jednotlivých subjektů. To otevírá i řadu dalších možností, které by bez jejich existence nebyly možné a také podporu pro občany a subjekty, jejichž finanční možnosti jsou omezené či znevýhodněné.

Na druhou stranu již na první pohled je zřejmé, že získání dotace z fondů EU s sebou nese i řadu dalších komplikací, zejména v oblasti prvotní projektové přípravy a náročnosti na administrativu projektu.

Z tohoto důvodu navrhuji následující opatření, které by mohly přispět ke snadnějšímu a následně efektivnějšímu čerpání prostředků ze strukturálních fondů EU:

- podporované oblasti a cílové skupiny směřovat tak, aby o podporu mohly žádat všechny subjekty (i ty které mají kvůli zaměření své činnosti omezený přístup k čerpání prostředků z operačních programů)

- zjednodušit schvalování projektů a urychlit také proces schvalování
- snížit administrativní náročnost projektů
- zachovat možnost pro poskytovatele dotace provádět změny rozhodnutí, které však nebudou k tíži příjemce
- upravit dobu realizace a udržitelnosti projektů dle reálné praxe žadatelů
- u vybraných oblastí umožnit kombinaci investičních a neinvestičních projektů
- zamezit upřednostňování žadatelů při výběru a hodnocení projektů

ZÁVĚR

Primárním cílem mé diplomové práce bylo provést analýzu čerpání vybraných OP a ROP ve Zlínském kraji a na základě této analýzy navrhnout opatření, které by mohly přispět ke zvýšení efektivity čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie ve Zlínském kraji.

Pro analýzu jsem si vybrala OP Životní prostředí a OP Doprava a to z toho důvodu, že jsou to dva největší OP a také proto, že jejich výsledky jsou pro občany Zlínského kraje nejvíce zřejmé a zejména problematika dopravní dostupnosti je v současné době velmi aktuální a dotýká se každého, kdo ve Zlínském kraji žije nebo zde jen dojíždí za prací nebo studiem.

V rámci analýzy byly sestaveny přehledné tabulky a grafy schválených projektů Zlínského kraje v jednotlivých prioritních osách vybraných operačních programů. U každého OP byla navíc popsána jeho stručná charakteristika a také objem přidělených finančních prostředků a dosavadní výše schválené podpory.

Z výsledků analýzy vyplývá, že ve většině případů je míra čerpání z vybraných OP v Zlínském kraji podprůměrná, i přesto však získané dotace z fondů Evropské unie značnou mírou přispívají k rozvoji a růstu atraktivnosti Zlínského kraje. Například díky prostředkům EU již byla zahájena dostavba rekonstrukce silnice I/49 Zlín – Malenovice, jež byla značnou zátěží pro dopravu zejména pro obyvatele Zlína a blízkého okolí. Také se díky dotacím Zlínský kraj dočkal dokončení části dálnice D1 v úseku Skalka – Hulín. Celková schválená dotace v OP Doprava ve Zlínském kraji dosáhla částky 407 mil. €, což vykazuje 8,3 % podíl čerpání na alokaci celé ČR. Nejvyšší částka schválené dotace v rámci OPD byla v rámci prioritní osy 2 – Výstavba a modernizace dálniční a silniční sítě TEN – T a největšího podílu na jejím čerpání dosáhl okres Kroměříž. Podíl 6,7 % zaujal Zlínský kraj na čerpání prostředků OP Životní prostředí. V tomto OP bylo nejvíce dotací schváleno pro prioritní osu 1 - Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní, ani zde však celková částka nedosáhla komparačního kritéria 14,4 %. Nejvyšší částku podpory pak zde získal okres Vsetín. Celkově nejspokojivější jsou výsledky dosažené ROP Střední Morava. Zde byl dosud schválen objem 44 % z celkové alokace programu pro aktuální programovací období 2007 – 2013. Také v rámci ROP Střední Morava jsem podrobně analyzovala úspěšnost jednotlivých okresů. Tady byl co do výše schválené podpory neúspěšnější okres Zlín. Nejvyšší podíl finančních prostředků a to jak ve Zlínském, tak Olo-

mouckém kraji zde byl alokován pro prioritní osu 2 – Integrovaný rozvoj a obnova regionu. Podrobně se výsledky analýzy jednotlivých OP a ROP Střední Morava zabývám v kapitolách 5 a 6.

Druhým cílem mé práce bylo na základě provedené analýzy operačních programů a na základě SWOT analýzy strukturálních fondů navrhnout opatření, jež by napomohla efektivnějšímu čerpání prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie. Jako nejzásadnější problém se u většiny projektů projevila jejich administrativní náročnost a celkově také proces schvalování projektů. Pro řadu subjektů – možných žadatelů o dotace ze strukturálních fondů – je již tento prvotní úkol stojící na začátku celého procesu často nepřekonatelný. Proto by jistě napomohlo, již i k vyššímu počtu subjektů, kteří se pustí do procesu žádání o dotace snížení administrativní náročnosti projektů a zjednodušení i zrychlení celého procesu schvalování. Ve Zlínském kraji by nyní – v průběhu aktuálního programovacího období – mohlo přispět k úspěšnějšímu čerpání prostředků ze strukturálních fondů např. přímé oslovení možných žadatelů pro získání zbývajících dotace v určitém OP a nabídnutí pomoci dle potřeb jednotlivých subjektů (např. nestátní neziskové organizace, zájmová sdružení apod.). Podrobně se však těmito opatřeními zabývám v poslední šesté kapitole.

Na závěr lze konstatovat, že Zlínský kraj se i přes řadu problémů postavil k nabízeným možnostem Evropské unie velmi aktivně a do budoucna lze předpokládat další pokrok v podobě vyššího počtu předkládaných žádostí a také jejich úspěšnosti v daném schvalovacím procesu.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie:

- [13] BERAN, V., DLASK, P. *Management udržitelného rozvoje regionů, sídel a obcí*. 1. vyd. Praha: Akademie věd České republiky, 2005. 323 s. ISBN 80-200-1201-X.
- [2] BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. *Teorie regionálního rozvoje*. 1. vyd, Praha: Karolinum, 2002. 211 s. ISBN 80-246-0384-5.
- [3] BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M. *Strukturální politika Evropské unie*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. 188 s. ISBN 978-80-7400-111-6.
- [4] FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 2. vyd. Brno: Centrum pro stadium demokracie a kultury, 2009. 776 s. ISBN 978-80-7325-180-2.
- [5] HRDÝ, M. *Hodnocení ekonomické efektivity investičních projektů EU*. 1. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2006. 204 s. ISBN 80-7357-137-4.
- [6] KANTOR, T., MAREK, D. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. 2. vyd. Brno: Barrister&Principal, 2009. 212 s. ISBN 978-80-87029-56-5.
- [7] KOVÁRNÍK, J., STEJSKAL, J. *Regionální politika a její nástroje*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. 212 s. ISBN 978-80-7367-588-2.
- [8] KUČEROVÁ, I. *Evropská unie: hospodářské politiky*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2007. 328 s. ISBN 978-80-246-1212-6.
- [9] SKOKAN, K. *Evropská regionální politika*. 1. vyd. Ostrava: Repronis, 2003. 113 s. ISBN 80-7329-023-5.
- [140] VILAMOVÁ, Š. *Čerpáme finanční zdroje Evropské unie*. 1. vyd. Praha: Grada publishing, a.s., 2005. 200 s. ISBN 80-247-1194-X.
- [151] VILAMOVÁ, Š. *Jak získat finanční zdroje Evropské unie*. 1. vyd. Praha: Grada publishing, a.s., 2004. 196 s. ISBN 80-247-0828-0.
- [162] WOKOUN, R. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2003. 328 s. ISBN 80-245-0517-7.
- [173] WOKOUN, R. et al. *Regionální rozvoj (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. 1. vyd. Praha: Linde, 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

[184] WOKOUN, R. *Strukturální fondy a obce I*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2006. 146 s. ISBN 80-7357-138-2.

[195] WOKOUN, R. *Výkladový slovník regionální a strukturální politiky Evropské unie*. 1. vyd. Praha: IFEC, s.r.o., 2002. 168 s. ISBN 80-864 12-18-0.

[206] WOKOUN, R. et al. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 3. vyd. Praha: IFEC, 2001. 264 s. ISBN 80-86412-08-3.

Články z tištěných periodik:

[217] Evropská společenství: *Politika soudržnosti 2007-2013*, Poznámky a úřední texty, 2007, Lucembursko: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2007, 160 s., s.27 ISBN 92-79-03801-X.

[228] SURYNEK, A., KOMÁRKOVÁ, R., KAŠPAROVÁ, E. *Základy sociologického výzkumu*. 1.vyd. Praha: Management Press, 2001. 160 s. ISBN 80-7261-038-4.

Elektronické zdroje:

[239] Analýza potřeb nestátních neziskových organizací. Vydáno 2009. Dostupné z: <<http://www.nadacepartnersvi.cz/>>.

[20] *BusinessInfo – oficiální portál pro podnikání a export*. [online]. [cit. 2011-03-06]. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/s/strukturalni-fondy-a-kohezni-fond/1000711/5404/>>.

[224] Čistá pozice České republiky vůči rozpočtu EU za rok 2009. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2010 [cit. 2010-02-16]. Dostupný z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/tiskove_zpravy_ministerstva_60149.html?year=2011>.

[22] *Euroskop – věcně o Evropě*. [online]. [cit. 2011-03-06]. Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8639/sekce/evropsky-fond-pro-regionalni-rozvoj-a-evropsky-socialni-fond/>>.

[23] *Fondy Evropské unie*. [online] [cit. 2010-02-25] Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU/>>.

[24] GEIßLER, H., MOURALOVÁ, M. *Komparativní přístupy při zkoumání veřejných politik*. [online]. [cit. 2011-03-15]. Dostupné z:<http://www.fsv.cuni.cz/ISS-138-version1100224_geissler_mouralova_komparace.doc>.

- [25] JERSÁKOVÁ, J. *Jak psát literární rešerši*. [online]. [cit. 2011-02-26]. Dostupné z: <http://www.kbe.prf.jcu.cz/files/studenti/Literarni_resease.pdf>.
- [26] *Ministerstvo pro místní rozvoj. Strategie regionálního rozvoje České republiky*. [online]. Vydáno květen 2006. [2011-02-27]. Dostupné z: <<http://www.mmr.cz/getdoc/f77e14bc-2c26-4884-9fda-b47c24a5294b/Strategie-regionalniho-rozvoje-Ceske-republiky-pro>>.
- [27] *Míra čerpání prostředků ze Strukturálních fondů v Moravskoslezském kraji*. Vydáno 2010. [online] [cit. 2010-03-25] Dostupné z: <http://www.arr.cz/userfiles/file/Anal%C3%BDza_absorpce_31_12_2010_.pdf>.
- [28] Měsíční monitorovací zpráva. *Ministerstvo pro místní rozvoj : Národní orgán pro koordinaci* [online]. 2011, roč. Leden [cit. 2011-03-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/e4b7fc9d-32cd-4e2c-91a5-a63876bec205/MMZ-unor-2011>>.
- [29] *Národní rozvojový plán České republiky 2007 – 2013*. Vydáno 2006. Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/8f1552fc-d149-4a99-9638-2903d6e7dcc3/Narodni-rozvojovy-plan-Ceske-republiky-2007%E2%80%942013>>.
- [30] *Operační program Doprava*. [online] [cit. 2010-03-25] Dostupné z: <<http://www.opd.cz/Modules/OpdProject/Pages/ProjectList.aspx>> />.
- [325] *Operační program Životní prostředí*. [online] [cit. 2010-03-25] Dostupné z: <<http://www.opzp.cz/sekce/238/dokumenty-ke-stazeni/>> />.
- [32] *Regionální operační program Střední Morava*. [online] [cit. 2010-03-25] Dostupné z: <<http://www.rr-strednimorava.cz/pro-prijemce/seznam-prijemcu/>>.
- [33] *Regionální politika – Inforegio*. [online]. 2008 [cit. 2011-03-06]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/cf/index_cs.htm> />.
- [34] *Strukturální fondy EU*. [online] 2003 [cit. 2010-02-25] Dostupné z: <<http://www.strukturalnifondy.info.cz/>>.
- [35] *Zlínský kraj*. Informační portál Zlínského kraje. Vytvořeno 22.11 2002. [online]. [cit. 2011-03-26]. Dostupné z: <<http://www.kr-zlinsky.cz/docDetail.aspx?nid=3581&docid=27939&doctype=ART&did=3581>>.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Apod.	A podobně
ČR	Česká republika
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
ES	Evropské společenství
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
FS	Fond soudržnosti
HDP	Hrubý domácí produkt
Hl.m.	Hlavní město
HNP	Hrubý národní produkt
HSS	Politika hospodářské a sociální soudržnosti
ICT	Informační a komunikační technologie
Kč	Česká koruna
LAU	Nomenklatura územních statistických jednotek
MF	Ministerstvo financí
Mil.	Milion
Mld.	Miliarda
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
Např.	Například
NRP	Národní rozvojový plán
NSRR	Národní strategický referenční rámec
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
Obr.	Obrázek
OP	Operační program

OPD	Operační program Doprava
OPŽP	Operační program Životní prostředí
PO	Platební orgán
ROP	Regionální operační program
SOZS	Strategické obecné zásady Společenství
Tab.	Tabulka
Tis.	Tisíc
Tzv.	Takzvané
ZLK	Zlínský kraj

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. Rozdělení regionů soudržnosti	31
Obr. 2. Rozdělení finančních prostředků mezi cíle HSS.....	37
Obr. 3. Graf příjmů a plateb z rozpočtu EU	38
Obr. 4. Strategické cíle, prioritní osy a priority NRP.....	42
Graf 1. Výše schválené podpory v mil. Kč dle okresů.....	48
Graf 2. Počet schválených projektů OPŽP v okresech Zlínského kraje	48
Graf 3. Výše schválené finanční podpory OPD v mil. Kč dle okresů	52
Graf 4. Počet schválených projektů ROP Střední Morava dle prioritních os.....	56
Graf 5. Výše schválené finanční podpory ROP Střední Morava v mil. Eur dle prioritních os.....	56
Graf 6. Počet projektů ROP Střední Morava dle jednotlivých krajů regionu soudržnosti Střední Morava	57
Graf 7. Počet schválených projektů ROP Střední Morava dle příjemce podpory	57

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Tématické a regionální OP.....	36
Tab. 2. Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky HSS v období 2007—2013...	37
Tab. 3. Základní údaje o Zlínském kraji.....	41
Tab. 4. Rozdělení finančních zdrojů jednotlivých OP dle NRP v období let 2007 – 2013.....	43
Tab. 5. Prioritní osy OPŽP.....	44
Tab. 6. Rozdělení alokace OPŽP dle prioritních os.....	46
Tab. 7. Počet projektů a celková schválená podpora OPŽP dle prioritních os.....	47
Tab. 8. Prioritní osy OPD.....	49
Tab. 9. Rozdělení alokace OPD dle prioritních os.....	50
Tab. 10. Počet projektů a celková schválená podpora OPD dle prioritních os.....	51
Tab. 11. Prioritní osy ROP Střední Morava.....	53
Tab. 12. Rozdělení alokace ROP Střední Morava dle prioritních os.....	54
Tab. 13. Počet schválených projektů a celková alokace v mil Kč v Olomouckém a Zlíns- ském kraji.....	59
Tab. 14. Výše schválené podpory a počty schválených projektů v okresech Zlínského kra- je.....	60

